

СТРУКТУРА ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ ЛІЦЕЮ: ВСТУП

Розділ 1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Рівні освіти.
2. Особливості організації освітнього процесу.
3. Навчальний план та його обґрунтування.

Розділ 2. ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ТА ЗАСТОСОВУВАННЯ В НЬОМУ ПЕДАГОГІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Розділ 3. ОРГАНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОЇ РОБОТИ

Розділ 4. ОРГАНІЗАЦІЯ КОРЕКЦІЙНО-РОЗВИВАЛЬНОЇ РОБОТИ ДЛЯ УЧНІВ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ

Розділ 5. ПОКАЗНИКИ (ВИМІРНИКИ) РЕАЛІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

Розділ 6. ОСВІТНЯ ПРОГРАМА для 1-4 класів

- 6.1. Вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за даною освітньою програмою.
- 6.2. Загальний обсяг навчального навантаження та його розподіл між освітніми галузями у 1-4 класах. Навчальні плани.
- 6.3. Форми організації освітнього процесу.
- 6.4. Опис інструментарію оцінювання.
- 6.5. Очікувані результати навчання (компетентностей) здобувачів освіти, визначених відповідним державним стандартом початкової освіти.

Розділ 7. ОСВІТНЯ ПРОГРАМА для 5 класу

- 7.1. Вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за даною освітньою програмою.
- 7.2. Загальний обсяг навчального навантаження і його розподіл за освітніми галузями.
- 7.3. Навчальний план для 5 класу з визначеним переліком предметів та інтегрованих курсів на 2022-2023 н. р.
- 7.4. Перелік модельних навчальних програм та навчальних програм згідно з переліком предметів та інтегрованих курсів, визначеним навчальним планом.
- 7.5. Опис форм організації освітнього процесу.
- 7.6. Оцінювання навчальних досягнень учнів 5 класу.

Розділ 8. ОСВІТНЯ ПРОГРАМА для 6-9 класів

- 8.1. Вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за даною освітньою програмою.
- 8.2. Загальний обсяг навчального навантаження.
- 8.3. Навчальний план для 6-9 класів на 2022-2023 н. р.
- 8.4. Перелік навчальних програм згідно з переліком предметів та інтегрованих курсів, визначеним навчальним планом для 6-9 класів.
- 8.5. Опис форм організації освітнього процесу.
- 8.6. Опис інструментарію оцінювання.
- 8.7. Очікувані результати навчання здобувачів освіти.

Розділ 9. ОСВІТНЯ ПРОГРАМА для 10-11 класів

- 9.1. Вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за даною освітньою програмою.
- 9.2. Загальний обсяг навчального навантаження та його розподіл між освітніми галузями у 10-11 класах. Навчальні плани.
- 9.3. Перелік навчальних програм для учнів закладів загальної середньої освіти III ступеня.
- 9.4. Форми організації освітнього процесу.
- 9.5. Опис інструментарію оцінювання.

ДОДАТКИ ДО ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ Снятинського ліцею імені Михайла Бажанського Снятинської міської районної ради Івано-Франківської області на 2022-2023 навчальний рік

- Додаток 1 Навчальний план для 1-4 класів ліцею
- Додаток 2 Навчальний план для 5 класу ліцею
- Додаток 3 Навчальний план для 6-9 класів ліцею
- Додаток 4 Навчальний план для 10-11 класів ліцею
- Додаток 5 Навчальний план для дитини з ООП Ільницького Б.Р. учня 3 класу
- Додаток 6 Навчальний план для дитини з ООП Онопенка П.В. учня 4 класу
- Додаток 7 Навчальний план для дитини з ООП Москалик В.Б. учениці 7 класу

ВСТУП

Освітня програма Снятинського ліцею імені Михайла Бажанського Снятинської міської ради Коломийського району Івано-Франківської області (далі – Освітня програма ліцею) розроблена на виконання законів: Закон України «Про освіту» ст. 33, Закон України «Про освіту» розділ XII Прикінцеві та перехідні положення ст. 15, Закон України «Про повну загальну середню освіту» ст. 11. Основою для розроблення Освітньої програми ліцею є стандарти освіти відповідного рівня.

Снятинський ліцей імені Михайла Бажанського Снятинської міської ради Івано-Франківської області (далі ліцей) – це заклад освіти, що забезпечує реалізацію права громадян на здобуття дошкільної, початкової, базової та профільної середньої освіти.

Ліцей у своїй діяльності керується Конституцією України, Законами України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», «Про дошкільну освіту», «Про позашкільну освіту», іншими нормативно-правовими актами у сфері освіти і науки України, постановами Верховної Ради України, актами Президента України, прийнятими відповідно до Конституції та законів України, Постановами Кабінету Міністрів України, наказами центральних органів виконавчої влади, рішеннями органів місцевого самоврядування, положеннями про структурні підрозділи ліцею та власним Статутом.

Мовою освітнього процесу в ліцеї є державна мова – українська.

Освітня програма ліцею передбачає освітні компоненти для вільного вибору здобувачів освіти.

Закладом освіти використано типові програми, які розробляються і затверджуються відповідно до Закону України «Про освіту» та спеціальних законів.

Освітня програма ліцею має корекційно-розвитковий складник для осіб з особливими освітніми потребами (стаття 33 Закону України «Про освіту»).

Над розробкою програми працювала творча група, в склад якої входили представники всіх учасників освітнього процесу: вчителів, учнів, батьків.

У ліцеї функціонують структурні підрозділи, що забезпечують початкової освіти (початкова школа), базової середньої освіти (гімназія), профільної середньої освіти (ліцей).

Мета. Формування і розвиток творчої, життєвокомпетентної особистості, громадянина-патріота, готового до професійного самовизначення й самореалізації в суспільстві, розбудови та захисту України.

Завдання:

- виховання громадянина України;
- формування особистості учня (вихованця), розвиток його здібностей і обдарувань, наукового світогляду;
- виконання вимог Базового компонента дошкільної освіти, забезпечення соціальної адаптації та готовності продовжувати освіту;

- виконання вимог Державного стандарту загальної середньої освіти, підготовка учнів (вихованців) до подальшої освіти і трудової діяльності;
- виховання в учнів (вихованців) поваги до [Конституції України](#), державних символів України, прав і свобод людини і громадянина, почуття власної гідності, відповідальності перед законом за свої дії, свідомого ставлення до обов'язків людини і громадянина;
- реалізація права учнів (вихованців) на вільне формування політичних і світоглядних переконань;
- виховання шанобливого ставлення до родини, поваги до народних традицій і звичаїв, державної мови, регіональних мов або мов меншин та рідної мови, національних цінностей українського народу та інших народів і націй;
- виховання свідомого ставлення до свого здоров'я та здоров'я інших громадян як найвищої соціальної цінності, формування гігієнічних навичок і засад здорового способу життя, збереження і зміцнення фізичного та психічного здоров'я учнів (вихованців);

Очікувані результати:

1. Сформується життєвокомпетентний, творчий, конкурентоспроможний випускник, громадянин-патріот України здатний до професійного самовизначення, самореалізації в суспільстві.
2. Забезпечиться рівний доступ дітей та учнівської молоді до здобуття якісної загальної середньої освіти.
3. Створяться умови для розвитку творчого потенціалу усіх учасників освітнього процесу.
4. Підвищиться якість надання освітніх послуг та ефективність використання освітніх ресурсів.
5. Зросте позитивний імідж загальноосвітнього навчального закладу освіти.

Принципи:

- цілеспрямованості;
- демократизації;
- інтеграції;
- системності;
- колегіальності;
- превентивності;
- технологізації.

Враховуючи призначення і місце Снятинського ліцею імені Михайла Бажанського Снятинської міської ради в освітньому просторі громади, ліцей працює над досягненням таких цілей:

- забезпечити засвоєння учнями обов'язкового мінімуму змісту початкової, основної, середньої (повної) загальної освіти на рівні вимог державного освітнього стандарту;
- гарантувати наступність освітніх програм усіх рівнів;

- створити основу для адаптації учнів до життя в суспільстві, для усвідомленого вибору та наступного засвоєння професійних освітніх програм;
 - формувати позитивну мотивацію учнів до навчальної діяльності;
 - забезпечити соціально-педагогічні відносини, що зберігають інтелектуальне, фізичне, психічне та соціальне здоров'я учнів.
- Заклад загальної середньої освіти несе відповідальність перед особою, суспільством і державою за:
- безпечні умови освітньої діяльності;
 - дотримання державних стандартів освіти;
 - дотримання договірних зобов'язань з іншими суб'єктами освітньої, виробничої, наукової діяльності, у тому числі зобов'язань за міжнародними угодами;
 - дотримання фінансової дисципліни.

ОПИС «МОДЕЛІ» ВИПУСКНИКА ЛІЦЕЮ

Випускник Снятинського ліцею імені Михайла Бажанського – це духовно розвинена особистість з високими моральними якостями, підготовлена до повноцінної життєдіяльності, має ґрунтовні знання, соціально активна, творчо спрямована, здатна до самовизначення і самореалізації.

Модель випускника Снятинського ліцею імені Михайла Бажанського

Освітній процес у ліцеї спрямований на формування у випускника ліцею ключових компетентностей, необхідних для успішної життєдіяльності:

- вільне володіння державною мовою;
- здатність спілкуватися рідною та іноземними мовами;
- математична компетентність;
- компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій;
- інноваційність;
- екологічна компетентність;

- інформаційно-комунікаційна компетентність;
- навчання впродовж життя;
- громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, з усвідомленням рівних прав і можливостей;
- культурна компетентність;
- підприємливість та фінансова грамотність;
- готовність до вибору професії відповідно до своїх здібностей та можливостей, потреб ринку праці.

Усі перелічені компетентності однаково важливі й взаємопов'язані. Кожну з них діти набувають під час вивчення різних предметів на всіх етапах освіти. Спільними для всіх компетентностей є такі вміння: читати і розуміти прочитане, висловлювати думку усно і письмово, критично мислити, здатність логічно обґрунтовувати позицію, виявляти ініціативу, творити, уміння вирішувати проблеми, оцінювати ризики та приймати рішення, конструктивно керувати емоціями, застосовувати емоційний інтелект, здатність співпрацювати в команді.

Засобом реалізації призначення ліцею є його ОСВІТНЯ ПРОГРАМА.

Інформація про Снятинський ліцей імені Михайла Бажанського

Кадрове забезпечення навчального закладу. В 2022-2023 році навчальний заклад не в повному обсязі було забезпечено педагогічними кадрами та технічним персоналом. Вакансії на початок навчального року – посади соціального педагога (0,5 ст.) та практичного психолога (0,5 ст.). Відповідно до штатного розпису навчальний заклад забезпечений висококваліфікованими кадрами, для яких характерний постійний професійний ріст. Всі педагоги володіють матеріалом, проходять курси підвищення кваліфікації в інституті післядипломної педагогічної освіти на альтернативних онлайн-платформах. На даний час у ліцеї працює 44 працівників, з них: 30 учителів; 2 вихователі групи подовженого дня; педагог-організатор; 15 технічних працівників. 26 педагогічних працівники мають вищу педагогічну освіту, викладають предмети згідно своєї кваліфікації і спеціальності, вільно володіють українською мовою. Всі працівники пройшли медичний огляд із занесенням відповідного запису у медичних книжках. Таким чином, якісний склад педагогічного колективу Снятинського ліцею імені Михайла Бажанського становить:

За стажем педагогічної роботи:

Всього вчителів – 30

до 3 років	від 3 років	від 10 років	від 20 років	від 30 років
3	2	9	6	10

За віком

до 30 років	від 31-40 років	від 41-50 років	від 51-60 років	від 60-65 років	від 65 і більше
5	8	5	9	3	0

Педагогічне звання, кваліфікація

«Учитель-методист»	«Старший учитель»	Вища категорія	I категорія	Спеціаліст	Бакалавр	Молодший спеціаліст
0	13	15	8	3	2	2

Матеріально-технічна база навчального закладу

Приміщення ліцею – триповерхова споруда, обладнана відповідними інженерними мережами та технічним устаткуванням для забезпечення належних санітарно-побутових умов працівників та здобувачів освіти. Розпорядником коштів є відділ освіти, молодіжної політики та спорту Снятинської міської ради. Снятинський ліцей імені Михайла Бажанського розміщений в двох корпусах: один – збудований ще у 1930 році, який має два поверхи, другий – новозбудована споруда із 1988 року, триповерхова. Проектна потужність ліцею – 464 учнівських місця. На даний час у 11 класах ліцею навчається 225 учень. Кількість навчальних кабінетів – 19 класних кімнат (включаючи навчальні кабінети). Кількість підсобних приміщень – їдальня, кухня, бібліотека, актовий, спортивний та тренажерний зали, шкільна комбінована майстерня, технічні приміщення (9 шт.), кімната зберігання зброї, 3 внутрішні туалети. Кількість адміністративних приміщень – 9 (кабінети: директора, секретаря, заступника з виховної роботи, учнівського самоврядування, психолога та медичний, учительський, ресурсна кімната для дітей з ООП, архів). Стан приміщень – задовільний, всюди зроблено поточні ремонти. Для реалізації освітнього процесу в ліцеї функціонують навчальні кабінети: хімії, української мови, української літератури, зарубіжної літератури, історії, англійської мови, математики, фізики, інформатики, Захисту України, обслуговуючої праці та музики. Комплектація навчальних кабінетів здійснена у відповідності до «Типового переліку» навчально-наочних посібників, технічних засобів навчання, обладнання, інструментів та інвентаря, загального призначення для закладів загальної середньої освіти. У кабінетах створені умови для реалізації практично-дійової і творчої складових змісту навчання, проведення засідань шкільних методичних об'єднань, індивідуальної підготовки вчителя до занять та підвищення його науково-методичного рівня. Кожен навчальний кабінет укомплектований партами, стільцями для кожного учня та вчителя, шафами, класними дошками. У кабінеті інформатики встановлені навчальні комп'ютери, які були оновлені у 2019 році. Всі знаходяться в локальній мережі та підключені до мережі Internet. Кабінет інформатики відповідає вимогам чинного Санітарного регламенту для закладів середньої освіти до кабінетів інформатики, затвердженого Наказом Міністерства охорони здоров'я України від 25 вересня 2020 року № 2205 та Положенню про кабінет інформатики – затвердженому наказом Міністерства освіти і науки України від 20.05.2004 № 407. Для проведення уроків педагогами ліцею обладнано 4 мультимедійні кабінети (інтерактивна дошка, ноутбук, аудіо-забезпечення): 2 – для учнів НУШ, 2 – для старшокласників.

У приміщенні ліцею знаходиться прекрасний спортивний зал, де часто проводяться змагання між навчальними закладами та навіть міські спортивні заходи. Тут проходять заняття спортивних гуртків: тенісу, волейболу та стрільби із лука. Є тренажерний зал, обладнаний тренажерами та дзеркалами, що дає змогу здобувачам освіти займатися фітнесом, танцями та проводити уроки хореографії. Біля ліцею є великий стадіон та спортивний майданчик, де встановлені спортивні споруди, що утримуються в належному стані.

Медичний кабінет забезпечений необхідними медичними препаратами для надання допомоги здобувачам освіти, безконтактними термометрами та тонометром для вимірювання артеріального тиску. Усі приміщення ліцею світлі, просторі, мають естетичний вигляд, забезпечені шкільними меблями, озеленені – відповідають санітарним нормам.

У ліцеї функціонують куточок Духовності, музейна кімната Михайла Бажанського, Стіна Героїв Небесної Сотні. В закладі працює бібліотека, яка має підключення до Інтернету. Весь книжковий фонд занесений в електронну базу ліцею. Забезпечення підручниками становить 100 %. Кількість підручників та художньої літератури дозволяють виконати повністю навчальну програму. Ліцей має офіційний веб-сайт, який містить основні розділи згідно ст. 30 Закону України «Про освіту». У ліцеї наявні висновки державної санітарно-епідеміологічної служби про відповідність приміщень вимогам санітарних норм і правил, дозвіл пожежної частини, протоколи замірів опори ізоляції електромережі і т. п.

Відповідно до статті 66 Закону України «Про освіту», статті 8 Закону України «Про повну загальну середню освіту» та з метою забезпечення рівного доступу до якісної освіти шляхом організації безпечного, регулярного і безоплатного перевезення здобувачів освіти до місця навчання й додому у 2021-2022 н. р. було організовано підвіз. Підвіз здобувачів освіти здійснювався шкільним автобусом нашого ліцею та Снятинського ліцею імені В.Стефаника.

Однією з важливих умов для освітнього процесу є безпечне та комфортне освітнє середовище. Освітнє середовище закладу є безпечним та комфортним для учасників освітнього процесу. Ми постійно працюємо над його оновленням та покращенням. Територія закладу частково огорожена, убезпечена від доступу стороннього автотранспорту. Територія закладу є достатньо озелененою. Облаштування приміщень закладу не становить загрози травмування учнів та працівників (не слизька підлога, належним чином встановлені меблі у навчальних кабінетах, чисті коридори та сходові клітки). Заклад освіти дотримується режиму провітрювання, у навчальних кабінетах є графік провітрювання. Утримання туалетних кімнат відповідає санітарним умовам (їх є 3 у приміщенні). Приміщення для харчування відповідає санітарно-гігієнічним нормам. Посуду вистачає на всіх учасників освітнього процесу. В приміщенні для приготування їжі дотримуються режиму зберігання продуктів та готових страв.

Розділ 1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Рівні освіти

Відповідно до чинного законодавства Снятинський лицей імені Михайла Бажанського здійснює освітній процес згідно із освітніми і навчальними програмами трьох ступенів освіти:

I ступінь – початкова загальна освіта.

Початкова освіта – це перший рівень повної загальної середньої освіти, який відповідає першому рівню Національної рамки кваліфікацій. Навчання в початковій школі відбувається відповідно до Державного стандарту початкової освіти (затвердженого Постановою КМУ від 21 лютого 2018 року № 87); Типової освітньої програми для учнів 1-2 класів закладів загальної середньої освіти, розробленої під керівництвом Р.Б.Шияна (затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 12.08.2022 № 743) та Типової освітньої програми для учнів 3-4 класів закладів загальної середньої освіти, розробленої під керівництвом Р.Б.Шияна (затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 12.08.2022 № 743).

Метою початкової освіти є всебічний розвиток дитини, її талантів, здібностей, компетентностей та наскрізних умінь відповідно до вікових та індивідуальних психофізіологічних особливостей і потреб, формування цінностей та розвиток самостійності, творчості, допитливості, що забезпечують її готовність до життя в демократичному й інформаційному суспільстві, продовження навчання в основній школі.

Початкова освіта передбачає поділ на два цикли: 1-2 класи і 3-4 класи, що враховують вікові особливості розвитку та потреб дітей і дають можливість забезпечити подолання розбіжностей у їхніх досягненнях, зумовлених готовністю до здобуття освіти.

II ступінь – базова загальна освіта.

Базова середня освіта окреслює підходи до планування й організації ліцеєм єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення здобувачами освіти обов'язкових результатів навчання.

У 2022-2023 навчальному році освітня програма ліцею розроблена на основі:

для 5 класу

- Державного стандарту базової середньої освіти (2020),
- Типових освітніх програм (наказ МОН від 19.02.2021 № 235)

для 6-9 класів

- Державного стандарту 2 базової та повної загальної середньої освіти (затвердженого Постановою КМУ від 23 листопада 2011 року № 1392);
- Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня», затвердженої наказом МОН від 20.04.2018 № 405 (зі змінами внесеними наказом МОН від 03 серпня 2022 року № 698).

III ступінь – середня (повна) загальна освіта.

Профільна середня освіта окреслює підходи до планування й організації ліцеєм єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення

здобувачами освіти обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом базової та повної загальної середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 № 1392 та Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти III ступеня», затвердженої наказом МОН від 20.04.2018 № 408 (у редакції наказу МОН від 28.11.2019 № 1493 зі змінами, внесеними наказами МОН від 31.03.2020 № 464 та від 03 серпня 2022 року № 698).

Ефективному управлінню якості освітньої діяльності в ліцеї сприяють система ІСУО та програма КУРС Школа.

Снятинський ліцей імені Михайла Бажанського – заклад рівних можливостей для всіх; заклад в якому навчаються поруч обдаровані діти в тій чи іншій галузі, «звичайні» та діти з особливими освітніми потребами; заклад, який намагається дати можливості для розвитку кожній дитині та розвинути її так, щоб вона була успішною в житті; школа компетентнісного розвитку і самовдосконалення з ідеалом вільної, життєлюбної, талановитої особистості. Тобто щоб дитина, навчаючись у закладі освіти, змогла набути всі життєві компетенції в тому обсязі, в якому вони їй потрібні для її успішного становлення.

Сучасний підхід до стратегії розвитку освіти наголошує, що якість освіти є найефективнішим засобом для задоволення освітніх потреб суспільства, сім'ї, дитини. Якість оцінюється моральними та ринковими категоріями, це не тільки якість кінцевих результатів, але й всіх процесів, які впливають на кінцевий результат. Тому управління закладом зосереджене на управлінні якістю освіти. А це означає співвіднесення результатів роботи закладу освіти з метою, яку колектив поставив перед собою. Заклад освіти працює на засадах «педагогіки партнерства». Основні принципи цього підходу:

- повага до особистості;
- доброзичливість і позитивне ставлення;
- довіра у відносинах;
- діалог – взаємодія – взаємоповага;
- розподілене лідерство (проактивність, право вибору та відповідальність за нього,
- горизонтальність зв'язків);
- принципи соціального партнерства (рівність сторін, прийняття зобов'язань, обов'язковість виконання домовленостей).

Педагогіка партнерства визначає істинно демократичний спосіб співпраці педагога і дитини, який не відкидає різниці в їхньому життєвому досвіді, знаннях, але передбачає безумовну рівність у праві на повагу, довіру, доброзичливе ставлення і взаємну вимогливість. Сутність педагогіки партнерства полягає в демократичному та гуманному ставленні до дитини, забезпеченні їй права на вибір, на власну гідність, на повагу, права бути такою, якою вона є, а не такою, якою хоче її бачити вчитель. Стосунки партнерства складаються там, де діти і дорослі об'єднані спільними

поглядами і прагненнями. Педагогіка партнерства бачить в учневі добровільного і зацікавленого соратника, однодумця, рівноправного учасника освітнього процесу, турботливого і відповідального за його результати.

Заклад освіти Снятинський ліцей імені Михайла Бажанського допомагатиме батькам здобувати спеціальні знання про стадії розвитку дитини, ефективні способи виховання в дитині сильних сторін.

РОЗДІЛ 2. ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

У відповідності до чинного законодавства ліцей здійснює освітній процес відповідно до рівнів загальноосвітніх програм трьох ступенів освіти:

I ступінь – початкова загальна освіта;

II ступінь – основна загальна освіта;

III ступінь – середня (повна) загальна освіта.

Призначення кожного ступеня навчання визначається Типовим положенням про загальноосвітній навчальний заклад та окреслено у відповідних освітніх програмах.

Вимоги до осіб, які можуть розпочинати здобуття базової середньої освіти

Початкова освіта здобувається, як правило, з шести років (відповідно до Закону України «Про освіту»).

Базова середня освіта здобувається, як правило, після здобуття початкової освіти. Діти, які здобули початкову освіту на 01 вересня поточного навчального року повинні розпочинати здобуття базової середньої освіти цього ж навчального року.

Профільна середня освіта здобувається, як правило, після здобуття базової середньої освіти. Діти, які здобули базову середню освіту та успішно склали державну підсумкову атестацію на 1 вересня поточного навчального року мають можливість розпочинати здобуття профільної середньої освіти цього ж навчального року.

Ліцей надає можливість здобувати освіту особам з особливими освітніми потребами (індивідуальне навчання, інклюзивні класи), а також, за потреби, організовує екстернатну форму навчання.

Гранична наповнюваність класів та тривалість уроків встановлюються відповідно до Закону України «Про освіту».

Реалізація процесу навчання в ліцеї здійснюється в ході 5-денного робочого тижня на уроках тривалістю в 1 класі – 35 хвилин, в 2-4 класах – 40 хвилин, в 5-11 – 45 хвилин.

Поділ класів на групи при вивченні окремих предметів здійснюється відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 20.02.2002 № 128 «Про затвердження Нормативів наповнюваності груп дошкільних навчальних закладів (ясел-садків) компенсуючого типу, класів спеціальних загальноосвітніх шкіл, ліцеїв (шкіл-інтернатів), груп подовженого дня і виховних груп загальноосвітніх навчальних закладів усіх типів та Порядку

поділу класів на групи при вивченні окремих предметів у загальноосвітніх навчальних закладах», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України від 6 березня 2002 року за № 229/6517 (зі змінами).

Відповідно до постанов Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року № 1392 "Про затвердження Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти" та від 21 лютого 2018 № 87 «Про затвердження Державного стандарту початкової освіти» години фізичної культури не враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження учнів.

Загальний обсяг навчального навантаження та орієнтовна тривалість і можливі взаємозв'язки освітніх галузей, предметів, дисциплін

Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 1-4 класів закладів загальної середньої освіти складає 3500 годин/навчальний рік:

для 1-х класів – 23 годин/тиждень, 805 годин/навчальний рік;

для 2-х класів – 25 годин/тиждень, 875 годин/навчальний рік;

для 3-х класів – 26 годин/тиждень, 910 годин/навчальний рік;

для 4-х класів – 26 годин/тиждень, 910 годин/навчальний рік.

Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 5-9 класів закладів загальної середньої освіти складає 5601 годин/навчальний рік:

для 5-х класів – 1068 годин/навчальний рік;

для 6-х класів – 1085 годин/навчальний рік;

для 7-х класів – 1120 годин/навчальний рік;

для 8-х класів – 1138 годин/навчальний рік;

для 9-х класів – 1190 годин/навчальний рік.

Загальний обсяг навчального навантаження здобувачів профільної середньої освіти для 10-11 класів складає 2381 годин/навчальний рік:

для 10-х класів – 1173 годин/навчальний рік;

для 11-х класів – 1208 годин/навчальний рік.

Мовою навчання Снятинського ліцею імені Михайла Бажанського є українська.

Відповідно до мов навчання у системі загальної середньої освіти ліцей працює за навчальними планами класів з українською мовою навчання. Навчальні плани містять інваріантну складову, сформовану на державному рівні, обов'язкову для всіх закладів загальної середньої освіти незалежно від їх підпорядкування і форм власності, та варіативну, в якій передбачено додаткові години на вивчення предметів інваріантної складової. Тому в навчальний план введено факультативи і курси, що сприяють загальнокультурному розвитку особистості та формують гуманістичний світогляд («Основи християнської етики»).

Беручи участь у різноманітних конкурсах, предметних олімпіадах різних рівнів, учні ліцею мають можливість спробувати себе в різних видах діяльності. Цьому сприяє і діяльність гуртків у ліцеї: хор молодших школярів «Вишенька» (2-4 класи), ансамбль дівчат «Співаночка» (8 клас), військово-патріотичний клуб допризовника «Сокіл» (6-11 класи). Проте, у цьому

навчальному році, у зв'язку із карантинними заходами кількість гуртків у ліцеї скорочено, щоб обмежити час перебування учнів у ліцеї.

Освітні програми, реалізовані у ліцеї, спрямовані на:

- формування в учнів сучасної наукової картини світу;
- виховання працьовитості, любові до природи;
- розвиток в учнів національної самосвідомості;
- формування людини та громадянина, яка прагне вдосконалювання та перетворення суспільства;
- інтеграцію особистості в систему світової та національної культури;
- рішення задач формування загальної культури особистості, адаптації особистості до життя в суспільстві;
- виховання громадянськості, поваги до прав і свобод людини, поваги до культурних традицій та особливостей населення регіону, України та інших народів в умовах багатонаціональної держави;
- формування потреби учнів до самоосвіти, саморозвитку, самовдосконалення.

Для учнів 1-4 класів за бажанням їхніх батьків або осіб, які їх замінюють, працює 3 групи подовженого дня.

Відповідно Закону України «Про освіту» навчальний рік розпочинається 01 вересня святом – День знань.

Щоденно о 9 годині 00 хвилин проводиться **загальнонаціональна хвилина мовчання** за співвітчизниками, загиблими внаслідок збройної агресії російської федерації проти України (стаття 2 Указу Президента України № 143 від 16 березня 2022 року «Про загальнонаціональну хвилину мовчання за загиблими внаслідок збройної агресії Російської Федерації проти України», лист Міністерства освіти і Науки України від 16.03.2022 № 1/3472-22).

Структура 2022-2023 навчального року

Початок та закінчення навчального року

Відповідно до статті 16 Закону України «Про загальну середню освіту» 2021-2022 навчальний рік розпочнеться 01 вересня 2021 року святом «День знань» і закінчиться не пізніше 01 липня 2022 року.

Проте, в зв'язку із карантинними заходами, адміністрація ліцею буде керуватися Листом МОН «Щодо організації роботи закладів загальної середньої освіти у 2021-2022 навчальному році» за № 1/9-420 від 05.08.2020.

Навчальні заняття організувати за семестровою системою:

I семестр – з 01 вересня по 30 грудня 2022 року,

II семестр – з 16 січня по 02 червня 2023 року.

Упродовж навчального року для учнів провести канікули:

- **осінні** з 24 по 30 жовтня 2022 року,
- **зимові** з 31 грудня 2022 року по 15 січня 2023 року,
- **весняні** з 27 березня по 02 квітня 2023 року.

Навчальні екскурсії та навчальна практика проводяться згідно додатку до листа МОН України від 06.02.2008 № 1/9-61 «Методичні рекомендації

щодо організації навчально-виховного процесу під час проведення навчальних екскурсій та навчальної практики учнів загальноосвітніх навчальних закладів».

Впродовж навчального року структура може змінюватися.

Останній дзвоник: 02 червня 2023 року.

Навчальний рік закінчується проведенням державної підсумкової атестації у закладі загальної середньої освіти I, II і III ступенів. Перелік предметів для державної підсумкової атестації, форму та терміни її проведення визначаються відповідним наказом Міністерства освіти і науки України.

Зарахування, відрахування та переведення здобувачів освіти здійснюється відповідно до Порядку зарахування, відрахування та переведення учнів до державних та комунальних закладів освіти для здобуття повної загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 16.04.2018 № 367.

Переведення учнів на наступний рік навчання здійснюється відповідно Наказу Міністерства освіти і науки України від 01.03.2021 № 268 «Зміни до Порядку переведення учнів (вихованців) закладу загальної середньої освіти до наступного класу», затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 14.07.2015 № 762 із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства освіти і науки № 621 від 08.05.2019.

Поділ класів на групи при вивченні окремих предметів здійснюється відповідно до нормативів, затверджених наказами Міністерства освіти і науки України від 20.02.2002 № 128 зі змінами, внесеними наказами МОН України від 17.08.2012 № 921 та від 08.04.2016 № 401.

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН ТА ЙОГО ОБҐРУНТУВАННЯ

Навчальний план Снятинського ліцею імені Михайла Бажанського Снятинської міської ради Коломийського району Івано-Франківської області на 2022-2023 навчальний рік складений:

- для 1-4 класів – за Типовою освітньою програмою, розробленою під керівництвом Р.Шияна (додаток 1)
- для 5 класу за Типовими освітніми програми (наказ МОН від 19.02.2021 № 235) (додаток 2)
- для 6-9 класів – за Типовою освітньою програмою закладів середньої освіти II ступеня, затвердженими наказом МОН України від 20.04.2018 № 405 (додаток 3)
- для 10-11 класів – за Типовою освітньою програмою закладів середньої освіти III ступеня, затвердженими наказом МОН України від 20.04.2018 № 406 (додаток 4)

Навчальний план орієнтований на роботу ліцею за 5-денним навчальним тижнем. Навчальний план охоплює інваріантну, сформовану на державному рівні та варіативну складову, в якій передбачено додаткові години на предмети та курси за вибором, факультативи. Якість загальної

середньої освіти забезпечується через реалізацію інваріантної та варіативної частини навчального плану, які фінансуються з відповідних бюджетів.

При визначенні граничного допустимого навантаження учнів ураховані санітарно-гігієнічні норми та нормативну тривалість уроків у 1 класі – 35 хвилин, 2-4 класах – 40 хвилин, 5-11 класах – 45 хвилин.

Години фізичної культури у 1-11 класах не враховуються при визначенні граничного допустимого навчального навантаження учнів, але обов'язково фінансуються.

З 1 по 11 класи вивчається предмет «Християнська етика».

Враховуючи запити батьків та учнів, маючи добрий контингент вчителів математики, звертаючи увагу на те, що багатьом учням потрібна математика для здачі ЗНО, збільшуються години математики у 10 та 11 класах.

Вивчивши запити батьків та учнів також додано додаткові години для вивчення окремих предметів, а саме: 6 клас – історія України (0,5 год.), 8 клас – історія України (1 год.), 10 клас – історія України (0,5 год.), 11 клас – історія України (1 год.), Захист України 10 та 11 класи (0,5 год.), українська мова – 10 клас – (0,5 год.), 11 клас – (1 год.), англійської мови – 11 клас – (0,5 год.).

В зв'язку із карантинном та військовим станом інші факультативні курси вважаємо недоцільними, щоб не перевантажувати учнів і обмежити їх час перебування у ліцеї.

Гранична наповнюваність класів не повинна перевищувати 30 учнів відповідно до ст. 14 Закону України «Про загальну середню освіту». Мінімальна наповнюваність груп для факультативних занять – 8 учнів.

Відповідно до звернень батьків та висновків медичної комісії у ліцеї запроваджується інклюзивна форма освіти для:

учня 3 класу Ільницького Богдана Романовича;

учня 4 класу Онопенка Петра Васильовича;

учениці 7 класу Москалик Віри Богданівни.

При запровадженні карантину, припиненні чи продовженні навчального процесу з поважних причин, не допускати відпрацювання уроків по суботах, з метою надолуження навчального матеріалу, оскільки це призведе до перевищення тижневого гранично допустимого навантаження на учнів. Освоєння учнями змісту кожного навчального предмета в повному обсязі здійснювати за рахунок ущільнення, самостійного опрацювання, засобів дистанційного навчання тощо.

Освітня програма ліцею та перелік освітніх компонентів, що передбачені відповідною освітньою програмою, оприлюднюються на веб-сайті Снятинського ліцею імені Михайла Бажанського.

Розділ 2. ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ТА ЗАСТОСОВУВАННЯ В НЬОМУ ПЕДАГОГІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Відповідно до ст. 9 Закону України «Про освіту» загальна середня освіта у Снятинському ліцеї імені Михайла Бажанського може бути організована за такими формами:

- **інституційна** (очна (денна, вечірня), заочна, дистанційна, мережева);
- **індивідуальна** (екстернатна, сімейна (домашня), педагогічний патронаж).

Форми здобуття освіти у закладі організуються відповідно до:

- Положення про інституційну та дуальну форму здобуття повної загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України № 536 від 23.04.2019 (у редакції наказу МОН України № 160 від 10.02.2021);
- Положення про індивідуальну форму здобуття повної загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України № 8 від 12.01.2016 (у редакції наказу МОН України № 160 від 10.02.2021);
- Положення про дистанційну форму здобуття повної загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 08 вересня 2020 року № 1115.

Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку:

- формування компетентностей;
- розвитку компетентностей;
- перевірки або оцінювання досягнення компетентностей;
- корекції основних компетентностей;
- комбінований урок.

Також передбачені екскурсії, віртуальні подорожі, уроки-семінари, лекції, конференції, інтерактивні уроки, інтегровані уроки, проблемні уроки, відео-уроки, прес-конференції, міні-вистави, квести, ділові ігри тощо. Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, забезпечуючи досягнення очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах з предмету.

Під час розроблення календарно-тематичного та системи поурочного планування вчитель самостійно вибудовує послідовність формування очікуваних результатів навчання, враховуючи при цьому послідовність розгортання змісту в підручнику. Учитель може переносити теми уроків, відповідно до того, як учні засвоїли навчальний матеріал визначати кількість годин на вивчення окремих тем.

Педагоги закладу в організації освітнього процесу широко використовують сучасні освітні технології, зокрема:

- технологія критичного мислення;
- технологія проєктного навчання;
- технологія особистісно-орієнтованого навчання;
- технологія модульно-блочного навчання;

- ігрові технології навчання;
- інформаційно-комунікаційні, зокрема мережеві технології навчання.

Створення ситуації успіху, сприятливих умов для повноцінної діяльності кожної дитини – основна мета, що покладена в основу технологій навчання.

Передумовою у забезпеченні успішності навчання дитини з особливими освітніми потребами у закладі є індивідуалізація освітнього процесу. Індивідуальне планування освітнього процесу має на меті:

- розроблення індивідуальної програми розвитку дитини з особливими освітніми потребами, що допоможе педагогічному колективу закладу пристосувати середовище до потреб дитини;
- надання додаткових послуг та форм підтримки у процесі навчання;
- організацію спостереження за динамікою розвитку учня.

Вчителі ліцею мають досвід як внутрішньопредметної так і міжпредметної інтеграції, вдало використовують сучасні освітні технології навчання з метою визначення особистих траєкторій розвитку учнів, з урахуванням індивідуальних та психологічних особливостей.

Консультації проводяться з учнями, які не були присутні на попередніх уроках або не зрозуміли, не засвоїли зміст окремих тем. Розвиток і корекція основних компетентностей проводиться, крім уроку відповідного типу, на семінарі, заключній конференції, екскурсії тощо. Семінар як форма організації об'єднує бесіду та дискусію учнів. Заключна конференція може будуватися як у формі дискусії, так і у формі диспуту, на якому обговорюються полярні точки зору. Учитель або учні підбивають підсумки обговорення і формулюють висновки.

У Новій українській школі зростає частка проєктної, командної, групової діяльності у педагогічному процесі. Проєктна діяльність – одна з найперспективніших складових освітнього процесу, тому що створює умови творчого саморозвитку та самореалізації учнів, формує всі необхідні життєві компетенції, які були визначені Радою Європи як основні в XXI столітті: полікультурні, мовленнєві, інформаційні, політичні та соціальні. Самостійне здобування знань, їх систематизація, можливість орієнтуватися в інформаційному просторі, бачити проблему і приймати рішення відбувається саме через метод проєкту.

Вчителями ліцею створена сучасна модель організації освітнього процесу. Наявні необхідні умови для розвитку навичок роботи з інформацією, формування вмінь і навичок дослідницької і пошукової роботи. Вчителі не тільки самі активно використовують інтернет-ресурси, сучасні інформаційні технології, але й забезпечують їх активне використання учнями. Серед використовуваних засобів навчання: мультимедійні презентації, мультимедійні карти, проєкти, онлайн-тести, програмовані засоби навчання та інше.

Автономія вчителя забезпечена академічною свободою, що включає в себе свободу викладання, свободу від втручання в педагогічну, науково-

педагогічну та наукову діяльність, вільний вибір форм, методів і засобів навчання, що відповідають освітній програмі, розроблення та впровадження авторських навчальних програм, проєктів, освітніх методик і технологій, методів і засобів, насамперед методик компетентнісного навчання.

Розділ 3. ОРГАНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОЇ РОБОТИ

Відповідно до Положення про дистанційне навчання (наказ МОН України № 466 від 25.04.2013) та наказу Міністерства освіти і науки України № 1115 від 08.09.2020 «Деякі питання організації дистанційного навчання», технології дистанційного навчання можуть використовуватись у закладі загальної середньої освіти при проведенні занять через мережу Інтернет під час карантину, участі в інтернет-проєктах, конкурсах, отриманні консультацій тощо.

Дистанційне навчання у ліцеї здійснюється через такі форми:

- самостійна робота;
- навчальні заняття;
- контрольні роботи.

Видами навчальних занять за дистанційною формою навчання є лекція, семінар, урок, консультація та інші.

З метою забезпечення організації освітнього процесу та виконання навчальних програм використовуються інструменти онлайн-спілкування та електронні ресурси й веб-сервіси в синхронному та асинхронному режимі, веб-ресурси, розроблені педагогами, практикуються індивідуальні консультації та самостійне опрацювання навчального матеріалу.

Для ефективного впровадження системи дистанційного навчання передбачено форми зворотного зв'язку (контролю) зі здобувачами освіти та їх батьками через закриті спільноти в соціальних мережах (Вайбер / Телеграм / Фейсбук / Інстаграм).

Учням надаються обов'язкові рекомендації щодо використання веб-ресурсів, послідовності виконання завдань, особливостей контролю тощо. Для цього використовуються можливості сайту закладу через створення на ньому вкладки «Дистанційне навчання» з розміщенням у ній інформаційних матеріалів та посилань на додаткові ресурси (відео, завдання, тести) та корисні ресурси для самоосвіти.

Педагоги ліцею для проведення онлайн-занять широко використовують безкоштовний сервіс Google Suit for Education та безкоштовну, практикують уроки через Google Meet.

Для спільної роботи вчителів та здобувачів освіти використовуються такі інструменти:

- <https://onlinetestpad.com/ua> – конструктор тестів, опитувань, кросвордів, ігор та комплексних завдань;
- <https://vseosvita.ua/test> – конструктор тестів для закріплення, перевірки знань учнів, самостійних та контрольних робіт;

- <https://learningapps.org> – готові навчальні вправи та інструменти для створення тестів, завдань;
- Google-документи; Google-диск та ін.

Для спілкування в дистанційному навчанні використовуються різноманітні інструменти відповідно до наявного системотехнічного забезпечення (електронна пошта, форум, чат, відеоконференція, блог тощо).

Педагогами, які працюють у 4 класі, та вчителями-предметниками, які працюють у 9 класі, здійснюється розроблення доступної та практичної системи підготовки учнів 4, 9 класів до державної підсумкової атестації з використанням інтернет-технологій, індивідуальних консультацій.

Учням 11 класу надається сприяння щодо підготовки до зовнішнього незалежного оцінювання через індивідуальні консультації, самостійну підготовку на веб-ресурсах Українського центру оцінювання якості освіти, Київського регіонального центру оцінювання якості освіти, платформах Prometheus, EdEra, iLearn та ін.

Окрім вищеназваних, учасниками освітнього процесу активно використовуються різноманітні інтернет-ресурси для самоосвіти: Besmart, Wisecow, LingQ, TED, Розумники, Освіторія, Youtube-контент (освітні Youtube-канали, відеоролики і т. п.).

Під час правового режиму воєнного стану розклад і тривалість навчальних занять у синхронному режимі регулюється відповідно до Санітарного регламенту МОЗ для шкіл із змінами, внесеними Наказом МОЗ від 01.08.2022 № 1371:

- Для учнів, які перебуваючи за **кордоном** здобувають освіту у другу зміну, **початок занять повинен бути не пізніше 16.00 години.**
- В умовах воєнного стану, для **учнів 1-4 класів**, які здобувають освіту перебуваючи за **кордоном**, допускається організація дистанційної форми навчання у **другу зміну.**
- В умовах воєнного стану, надзвичайної ситуації іншого характеру безперервна тривалість навчальних занять при організації **дистанційного навчання у синхронному форматі не повинна перевищувати** для учнів:

1-2 класів – 2 навчальних занять по 30 хвилин або 3 – по 20 хвилин;

3-4 класів – 2 навчальних занять по 45 хвилин або 3 – по 30 хвилин, або 4 – по 20 хвилин;

5-6 класів – 2 навчальних занять по 45 хвилин або 3 – по 35 хвилин, або 4 – по 25 хвилин;

7-9 класів – 2 навчальних занять по 45 хвилин або 3 – по 40 хвилин, або 4 – по 30 хвилин, або 5 – по 25 хвилин;

10-11 класів – 3 навчальних занять по 45 хвилин або 4 – по 35 хвилин, або 5 – по 30 хвилин, або 6 – по 25 хвилин.

Адміністрація ліцею в умовах дистанційного навчання здійснює контроль за чітким дотриманням нормативно-правового забезпечення з цього питання та перевірку неапробованих вчителями веб-ресурсів на їх

відповідність навчальним програмам та віку здобувачів освіти, доступність та безпеку.

Розділ 4. ОРГАНІЗАЦІЯ КОРЕКЦІЙНО-РОЗВИВАЛЬНОЇ РОБОТИ ДЛЯ УЧНІВ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ

Для осіб з особливими освітніми потребами в ліцеї створені умови для здобуття ними повної загальної середньої освіти з урахуванням їхніх індивідуальних потреб, можливостей, здібностей та інтересів.

Інклюзивне навчання – це комплексний процес забезпечення рівного доступу до якісної освіти дітям з особливими освітніми потребами шляхом організації їх навчання у загальноосвітньому навчальному закладі на основі застосування особистісно орієнтованих методів навчання, з урахуванням індивідуальних особливостей навчально-пізнавальної діяльності таких дітей. Інклюзивне навчання у закладі організовується відповідно до Порядку організації інклюзивного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 872 від 15.08.2011 та Примірного положення про команду психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами в закладі загальної середньої та дошкільної освіти (наказ МОН України № 609 від 08.06.2018).

Освітній процес у класах з інклюзивним навчанням здійснюється відповідно до типових навчальних планів загальноосвітніх навчальних закладів, з урахуванням індивідуальних особливостей навчально-пізнавальної діяльності дітей з особливими освітніми потребами.

Згідно розпорядчих документів Міністерства освіти і науки України заклад забезпечує умови для навчання, розвитку, адаптації в соціумі дітей з особливими освітніми потребами. З цією метою в ліцеї створена система роботи з даною категорією дітей, яка спрямована на:

- виявлення, обліковування та надання консультативно-діагностичної допомоги дітям з особливими освітніми потребами;
- організацію методичної роботи з педагогами, які працюють з особливими дітьми;
- організацію просвітницької роботи з батьками дітей з особливими потребами;
- допомогу дітям і батькам у захисті їх прав та інтересів.

Навчальний заклад надає рівні можливості для отримання освітніх послуг здобувачами освіти відповідно до наявних умов.

Корекційно-розвивальні програми для роботи з дітьми з особливими освітніми потребами використовуються педагогічними працівниками відповідно до нозології та індивідуальних потреб дитини.

Розділ 5. ПОКАЗНИКИ (ВИМІРНИКИ) РЕАЛІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

Відповідно до розділу V Закону України «Про освіту» та забезпечення якості освіти у Снятинському ліцеї імені Михайла Бажанського, ефективність

реалізації завдань освітньої програми закладу регулюється системою внутрішнього забезпечення якості освіти, що складається з таких компонентів:

- кадрове забезпечення освітньої діяльності;
- навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності;
- матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності;
- якість проведення навчальних занять;
- моніторинг досягнення учнями результатів навчання (компетентностей).

Завдання системи внутрішнього забезпечення якості освіти:

- оновлення методичної бази освітньої діяльності;
- контроль за виконанням навчальних планів та освітньої програми, якістю знань, умінь і навичок учнів, розробка рекомендацій щодо їх покращення;
- моніторинг та оптимізація соціально-психологічного середовища закладу освіти;
- створення необхідних умов для підвищення фахового кваліфікаційного рівня педагогічних працівників.

Організація внутрішньої системи забезпечення якості освіти в ліцеї є регулятором освітнього процесу освітнього закладу. Її завдання – всебічне вивчення й аналіз освітнього процесу, об'єктивне оцінювання досягнутих результатів, запобігання можливим помилкам, координація зусиль відповідно до формування «моделі» випускника, визначеної освітньою програмою закладу.

Розділ 6. ОСВІТНЯ ПРОГРАМА Снятинського ліцею імені Михайла Бажанського Снятинської міської ради для 1-4 класів

Початкова освіта – це перший рівень повної загальної середньої освіти, який відповідає першому рівню Національної рамки кваліфікацій.

Метою початкової освіти є всебічний розвиток дитини, її талантів, здібностей, компетентностей та наскрізних умінь відповідно до вікових та індивідуальних психофізіологічних особливостей і потреб, формування цінностей та розвиток самостійності, творчості, допитливості, що забезпечують її готовність до життя в демократичному й інформаційному суспільстві, продовження навчання в основній школі.

Початкова освіта передбачає поділ на два цикли – 1-2 класи і 3-4 класи, що враховують вікові особливості розвитку та потреб дітей і дають можливість забезпечити подолання розбіжностей у їхніх досягненнях, зумовлених готовністю до здобуття освіти.

Освітню програму загальної середньої освіти I ступеня Снятинського ліцею імені Михайла Бажанського розроблено відповідно до закону України «Про освіту», Державного стандарту початкової освіти, затвердженого

постановою Кабінету Міністрів України від 21.02.2018 № 87 (зі змінами, внесеними постановами Кабінету Міністрів України від 24.07.2019 № 688; від 30.09.2020 № 898), Типової освітньої програми для учнів 1-2 класів закладів загальної середньої освіти, розробленої під керівництвом Р.Б.Шияна (затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 12.08.2022 № 743) та Типової освітньої програми для учнів 3-4 класів закладів загальної середньої освіти, розробленої під керівництвом Р.Б.Шияна (затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 12.08.2022 № 743).

Освітня програма початкової освіти окреслює рекомендовані підходи до планування й організації єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення учнями обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом початкової освіти.

1. Вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за даною освітньою програмою

Початкова освіта здобувається, як правило, з шести років відповідно до Закону України «Про освіту». Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття початкової освіти з іншого віку, а тривалість здобуття ними початкової освіти може бути подовжена з доповненням освітньої програми корекційно-розвитковим складником.

Період життя дитини від п'яти до шести (семи) років (старший дошкільний вік) визначається цілісною зміною її особистості, готовністю до нової соціальної ситуації розвитку. Пріоритетом цього процесу є формування і розвиток базових особистісних якостей дітей: спостережливості, допитливості, довільності поведінки, міжособистісної позитивної комунікації, відповідальності, діяльнісного і різнобічного освоєння навколишньої дійсності та ін. Потенційно це виявляється у певному рівні готовності дитини до систематичного навчання – фізичної, соціальної, емоційно-ціннісної, пізнавальної, мовленнєвої, творчої.

Зберігаючи наступність із дошкільним періодом дитинства, початкова школа забезпечує подальше становлення особистості дитини, її фізичний, інтелектуальний, соціальний розвиток; формує здатність до творчого самовираження, критичного мислення, виховує ціннісне ставлення до держави, рідного краю, української культури, пошанування своєї гідності та інших людей, збереження здоров'я.

2. Загальний обсяг навчального навантаження та його розподіл між освітніми галузями у 1-4 класах. Навчальні плани

Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 1 класу по 23 години на тиждень (805 годин/навч. рік); 2 клас – по 25 годин на тиждень (875 годин/навч. рік); 3 клас – по 26 годин на тиждень (910 годин/навч. рік); 4 клас – по 26 годин на тиждень (910 годин/навч. рік). Навчальний план зорієнтований на роботу початкової школи за 5-денним навчальними тижнем. Повноцінність початкової освіти реалізується як інваріантної, так і варіативної складових.

Навчальний план Снятинського ліцею імені Михайла Бажанського розроблено відповідно до Типових освітніх програм, планової мережі закладу освіти на 2022-2023 навчальний рік, рішення педагогічної ради від 30.08.2022 протокол № 01, кадрового та матеріально-технічного забезпечення. Зокрема,

- для 1-2 класів – за Типовою освітньою програмою, складеною під керівництвом Шияна Р.Б., затвердженою наказом МОН від 12.08.2022 № 743-22).
- для 3-4 класів – Типовою освітньою програмою, розробленою під керівництвом Шияна Р.Б., затвердженою наказом МОН від 12.08.2022 № 743-22).

Навчальний план дає цілісне уявлення про зміст і структуру першого рівня освіти, встановлює погодинне співвідношення між окремими предметами за роками навчання, визначає гранично допустиме тижневе навантаження учнів. Навчальний план початкової школи передбачає реалізацію освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти через структурування змісту початкової освіти на засадах інтегрованого підходу у навчанні. Вони охоплюють інваріантну складову, сформовану на державному рівні, яка є спільною для всіх закладів загальної середньої освіти незалежно від підпорядкування і форм власності, та варіативну складову.

Відповідно до мови навчання у ліцеї у 1-4 класах передбачено варіант навчального плану початкової школи з українською мовою навчання.

На основі освітньої програми в ліцеї складено робочий навчальний план з конкретизацією варіативної складової, враховуючи особливості закладу освіти, кадровий потенціал та індивідуальні освітні потреби учнів. Повноцінність початкової освіти забезпечується реалізацією як інваріантної, так і варіативної складових, які в обов'язковому порядку фінансуються з відповідних бюджетів.

Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у навчальному плані (Додаток 1), розподіл варіативної складової окреслено у пояснювальній записці до навчального плану закладу.

Навчальний час, передбачений на варіативну складову використаний на проведення індивідуальних занять, враховуючи особливості організації освітнього процесу та індивідуальних освітніх потреб учнів, особливості регіону, рівень навчально-методичного та кадрового забезпечення ліцею.

Варіативна складова навчального плану реалізується через курс за вибором «Основи християнської етики» (Програма «Основи християнської етики для учнів 1-4 класів» рекомендована Міністерством освіти і науки України (Рішення ЕК Протокол № 6 засідання експертної комісії з громадянської освіти, правознавства, етики та курсів морального спрямування від 21.07.2022) у 1-4 класах по 1 год.

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 20 квітня 2011 року № 462 «Про затвердження Державного стандарту початкової загальної освіти» (3-4 класи) та Відповідно постанови Кабінету Міністрів України від

21.02.2018 № 87 «Про затвердження Державного стандарту початкової освіти» (1-4 класи) години фізичної культури не враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження учнів.

У початковій школі здійснюється поділ класів на групи при вивченні інформатики та інших предметів відповідно до чинних нормативів (наказ Міністерства освіти і науки України від 20.02.2002 № 128, зареєстрований в Міністерстві юстиції України від 06.03.2002 за № 229/6517).

При визначенні гранично допустимого навантаження учнів ураховані санітарно-гігієнічні норми та нормативну тривалість уроків у 1 класі – 35 хвилин, у 2-4 класах – 40 хвилин.

Гранична наповнюваність класів встановлюється відповідно до Закону України «Про повну загальну середню освіту».

3. Форми організації освітнього процесу

Вибір форм організації освітнього процесу залежить від наявності необхідних ресурсів (матеріально-технічного, кадрового, навчально-методичного, інформаційного забезпечення освітньої діяльності тощо), а також форм здобуття освіти. Окрім цього, на вибір тих чи тих форм організації освітнього процесу впливатимуть види діяльності, визначені в тих модельних програмах, які обирає ліцей.

За потреби ліцей відповідно до Положення про індивідуальні форми здобуття освіти, схвалене педагогічною радою від 30.08.2022 (протокол № 01) може організувати індивідуальні форми здобуття освіти (зокрема екстернатну, сімейну (домашню), педагогічний патронаж), реалізуючи індивідуальну освітню траєкторію учня.

Це, зокрема, стосується дітей з ООП, що навчаються у інклюзивних 3 та 4 класах. Індивідуальні навчальні плани для даних учнів розроблені на основі висновків ІРЦ, відповідно до наказу МОН України № 627 від 12.06.2018 «Про затвердження типової освітньої програми спеціальних закладів загальної середньої освіти III ступеня для дітей з особливими освітніми програмами», затверджений наказом директора ліцею.

За необхідності у ліцеї освітній процес може організовуватись з використанням технологій дистанційного навчання відповідно до Положення про дистанційну форму здобуття освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 08.09.2020.

У 1-4 класах очікувані результати навчання, окреслені в межах кожної галузі, досяжні, якщо використовувати інтерактивні форми і методи навчання:

- дослідницькі,
- інформаційні,
- мистецькі проекти,
- сюжетно-рольові ігри,
- інсценізації,
- моделювання,
- ситуаційні вправи,

- екскурсії,
- дитяче волонтерство,
- різні типи уроку,
- екскурсії,
- віртуальні подорожі,
- спектаклі,
- квести, які вчитель організує у межах уроку або в позаурочний час.

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року.

Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

6.4. Опис інструментарію оцінювання

Освітня програма початкової освіти передбачає досягнення учнями результатів навчання (компетентностей), визначених Державним стандартом. Контроль і оцінювання навчальних досягнень здобувачів здійснюються на суб'єкт-суб'єктних засадах, що передбачає систематичне відстеження їхнього індивідуального розвитку у процесі навчання. За цих умов контроль-оцінювальна діяльність набуває для здобувачів формульованого характеру. Контроль спрямований на пошук ефективних шляхів поступу кожного здобувача у навчанні, а визначення особистих результатів здобувачів не передбачає порівняння із досягненнями інших і не підлягає статистичному обліку з боку адміністративних органів.

Упродовж навчання у початковій школі здобувачі освіти опановують способи самоконтролю, саморефлексії і самооцінювання, що сприяє вихованню відповідальності, розвитку інтересу, своєчасному виявленню прогалин у знаннях, уміннях, навичках та їх корекції.

Навчальні досягнення здобувачів у 1-4 класах підлягають вербальному та формульованому оцінюванню.

Формульоване оцінювання має на меті: підтримати навчальний розвиток дітей; вибудувати індивідуальну траєкторію їхнього розвитку; діагностувати досягнення на кожному з етапів процесу навчання; вчасно виявляти проблеми й запобігати їх нашаруванню; аналізувати хід реалізації навчальної програми й ухвалювати рішення щодо корегування програми і методів навчання відповідно до індивідуальних потреб дитини; мотивувати прагнення здобути максимально можливі результати; виховувати ціннісні якості особистості, бажання навчатися, не боятися помилок, переконання у власних можливостях і здібностях.

Підсумкове оцінювання передбачає зіставлення навчальних досягнень здобувачів з конкретними очікуваними результатами навчання, визначеними освітньою програмою.

Здобувачі початкової освіти проходять моніторинг якості освітньої діяльності закладу освіти та (або) якості освіти.

З метою неперервного відстеження результатів початкової освіти, їх прогнозування та коригування можуть проводитися моніторингові дослідження навчальних досягнень на національному, обласному, районному, шкільному рівнях, а також на рівні окремих класів. Аналіз результатів моніторингу дає можливість відстежувати стан реалізації цілей початкової освіти та вчасно приймати необхідні педагогічні рішення.

6.5. Очікувані результати навчання (компетентностей) здобувачів освіти, визначених відповідним державним стандартом початкової освіти

Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті, визначено завдання, які має реалізувати вчитель/вчителька у рамках кожної освітньої галузі.

Освітня програма (1 клас) має потенціал для формування у здобувачів таких **ключових компетентностей**:

1) вільне володіння державною мовою, що передбачає уміння усно і письмово висловлювати свої думки, почуття, чітко та аргументовано пояснювати факти, а також любов до читання, відчуття краси слова, усвідомлення ролі мови для ефективного спілкування та культурного самовираження, готовність вживати українську мову як рідну в різних життєвих ситуаціях;

2) здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами, що передбачає активне використання рідної мови в різних комунікативних ситуаціях, зокрема в побуті, освітньому процесі, культурному житті громади, можливість розуміти прості висловлювання іноземною мовою, спілкуватися нею у відповідних ситуаціях, оволодіння навичками міжкультурного спілкування;

3) математична компетентність, що передбачає виявлення простих математичних залежностей в навколишньому світі, моделювання процесів та ситуацій із застосуванням математичних відношень та вимірювань, усвідомлення ролі математичних знань та вмінь в особистому і суспільному житті людини;

4) компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій, що передбачають формування допитливості, прагнення шукати і пропонувати нові ідеї, самостійно чи в групі спостерігати та досліджувати, формулювати припущення і робити висновки на основі проведених дослідів, пізнавати себе і навколишній світ шляхом спостереження та дослідження;

5) інноваційність, що передбачає відкритість до нових ідей, ініціювання змін у близькому середовищі (клас, школа, громада тощо), формування знань, умінь, ставлень, що є основою компетентнісного підходу, забезпечують подальшу здатність успішно навчатися, провадити професійну діяльність, відчувати себе частиною спільноти і брати участь у справах громади;

6) екологічна компетентність, що передбачає усвідомлення основи екологічного природокористування, дотримання правил природоохоронної

поведінки, ощадного використання природних ресурсів, розуміючи важливість збереження природи для сталого розвитку суспільства;

7) інформаційно-комунікаційна компетентність, що передбачає опанування основою цифрової грамотності для розвитку і спілкування, здатність безпечного та етичного використання засобів інформаційно-комунікаційної компетентності у навчанні та інших життєвих ситуаціях;

8) навчання впродовж життя, що передбачає опанування уміннями і навичками, необхідними для подальшого навчання, організацію власного навчального середовища, отримання нової інформації з метою застосування її для оцінювання навчальних потреб, визначення власних навчальних цілей та способів їх досягнення, навчання працювати самостійно і в групі;

9) громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, усвідомленням рівних прав і можливостей, що передбачають співпрацю з іншими особами для досягнення спільної мети, активність в житті класу і школи, повагу до прав інших осіб, уміння діяти в конфліктних ситуаціях, пов'язаних з різними проявами дискримінації, цінувати культурне розмаїття різних народів та ідентифікацію себе як громадянина України, дбайливе ставлення до власного здоров'я і збереження здоров'я інших людей, дотримання здорового способу життя;

10) культурна компетентність, що передбачає залучення до різних видів мистецької творчості (образотворче, музичне та інші види мистецтв) шляхом розкриття і розвитку природних здібностей, творчого вираження особистості;

11) підприємливість та фінансова грамотність, що передбачають ініціативність, готовність брати відповідальність за власні рішення, вміння організувати свою діяльність для досягнення цілей, усвідомлення етичних цінностей ефективної співпраці, готовність до втілення в життя ініційованих ідей, прийняття власних рішень; та наскрізних умінь: читання з розумінням, уміння висловлювати власну думку усно і письмово, критичне та системне мислення, творчість, ініціативність, здатність логічно обґрунтовувати позицію, вміння конструктивно керувати емоціями, оцінювати ризики, приймати рішення, розв'язувати проблеми, співпрацювати з іншими особами. Результати навчання повинні робити внесок у формування ключових компетентностей учнів.

Такі ключові компетентності, як уміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здоровий спосіб життя, соціальна та громадянська компетентності можуть формуватися відразу засобами усіх предметів. Виокремлення в навчальних програмах таких наскрізних ліній ключових компетентностей як «Екологічна безпека й сталий розвиток», «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість і фінансова грамотність» спрямоване на формування в учнів здатності застосовувати знання й уміння у реальних життєвих ситуаціях.

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення учнів до різних

видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість. Доцільно, де це можливо, не лише показувати виникнення факту із практичної ситуації, а й по можливості перевіряти його на практиці й встановлювати причинно-наслідкові зв'язки. Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньопредметних зв'язків, а саме: змістово-інформаційних, операційно-діяльнісних і організаційно методичних. Їх використання посилює пізнавальний інтерес учнів до навчання і підвищує рівень їхньої загальної культури, створює умови для систематизації навчального матеріалу і формування наукового світогляду. Учні набувають досвіду застосування знань на практиці та перенесення їх в нові ситуації.

Розділ 7. ОСВІТНЯ ПРОГРАМА Снятинського ліцею імені Михайла Бажанського Снятинської міської ради для 5-го класу

Організація освітньої діяльності в 5 класі Снятинського ліцею імені Михайла Бажанського у 2022-2023 навчальному році здійснюватиметься відповідно до законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року, схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14.12.2016 № 988 Державного стандарту базової середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30.09.2020 № 898.

Метою повної загальної середньої освіти відповідно до Закону України «Про освіту» є всебічний розвиток, виховання і соціалізація особистості, яка здатна до життя в суспільстві та цивілізованій взаємодії з природою, має прагнення до самовдосконалення і навчання впродовж життя, готова до свідомого життєвого вибору та самореалізації, відповідальності, трудової діяльності та громадянської активності. Досягнення цієї мети забезпечується через формування ключових компетентностей, необхідних кожній сучасній людині для успішної життєдіяльності.

Освітня програма Снятинського ліцею імені Михайла Бажанського для 5 класу на основі Типової освітньої програми, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 19.02.2021 № 235 «Про затвердження Типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти».

7.1. Вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за даною освітньою програмою

Навчання за освітньою програмою базової середньої освіти можуть розпочинати учні, які на момент зарахування (переведення) до Снятинського ліцею імені Михайла Бажанського, як до закладу освіти, що забезпечує здобуття відповідного рівня повної загальної середньої освіти, досягли

результатів навчання, визначених у Державному стандарті початкової освіти, що підтверджено відповідним документом встановленого зразка (свідоцтвом досягнень, свідоцтвом про здобуття початкової освіти учня/учениці).

У разі відсутності результатів річного оцінювання з будь-яких предметів за рівень початкової освіти учні повинні пройти відповідне оцінювання упродовж першого семестру навчального року. Для проведення оцінювання наказом керівника закладу освіти створюють комісію, затверджують її склад (голову та членів комісії), а також графік проведення оцінювання та перелік завдань з навчальних предметів. Протокол оцінювання рівня навчальних досягнень складають за формою згідно з додатком 2 до Положення про індивідуальну форму здобуття загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України 12 січня 2016 року № 8 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 10 липня 2019 року № 955), зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 03 лютого 2016 року № 184/28314.

7.2. Загальний обсяг навчального навантаження і його розподіл за освітніми галузями

Назва освітньої галузі	Навчальне навантаження	
Мовно-літературна	На тиждень	11
	На рік	385
Математична	На тиждень	5
	На рік	175
Природнича	На тиждень	1,5
	На рік	52,5
Соціальна і здоров'я-збережувальна	На тиждень	2
	На рік	70
Громадянська та історична	На тиждень	1,5
	На рік	52,5
Технологічна	На тиждень	2
	На рік	70
Інформатична	На тиждень	1,5
	На рік	52,5
Мистецька	На тиждень	2
	На рік	70
Фізична культура	На тиждень	3
	На рік	105
Усього	На тиждень	29,5
	На рік	1032,5
Додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, вибіркового освітніх компонентів, проведення індивідуальних	На тиждень	1
	На рік	35

консультацій та групових занять		
Загальнорічна кількість навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи)	На тиждень	30,5
	На рік	1067,5
Гранично допустиме навантаження учнів (без фізичної культури)	На тиждень	28
	На рік	980

7.3. Навчальний план для 5-х класів з визначеним переліком предметів та інтегрованих курсів на 2022-2023 н. р. (Додаток 2)

7.4. Перелік модельних навчальних програм та навчальних програм згідно з переліком предметів та інтегрованих курсів, визначеним навчальним планом

Модельні та/або навчальні програми спрямовані насамперед на реалізацію вимог Державного стандарту базової середньої освіти, Снятинський ліцей імені Михайла Бажанського під час формування переліку даних програм враховує низку чинників, а саме: особливості та потреби учнів в досягненні обов'язкових результатів навчання, потенціал педагогічного колективу, ресурсне забезпечення закладу освіти, навчально-методичний супровід конкретних модельних програм, наявність внутрішньогалузевих та міжгалузевих зв'язків між програмами різних предметів та курсів для реалізації ключових компетентностей.

Під час вибору модельних навчальних програм для освітньої програми педагоги ліцею ставили акцент на раціональне використання навчального часу. Сформована з окремих модельних та/або навчальних програм освітня програма ліцею є цілісним комплексом, кожен компонент якого реалізує свої функції у тісному взаємозв'язку з іншими компонентами для формування цілісної компетентної особистості. Ці взаємозв'язки будуть реалізовані не лише на рівні базових знань з окремих предметів, а й на рівні досягнення очікуваних результатів та видів діяльності. Перелік модельних та/або навчальних програм в освітній програмі ліцею охоплюють досягнення учнями результатів навчання з усіх визначених Державним стандартом освітніх галузей.

Педагоги ліцею здійснили вибір модельних навчальних програм з-поміж тих, яким надано гриф «Рекомендовано Міністерство освіти і науки України» (Наказ МОН № 795 від 12 липня 2021 року).

Освітня галузь	Модельна навчальна програма	
	Назва	Автор(и)
<i>Мовно-літературна (українська мова, українська та зарубіжна літератури)</i>	«Українська мова 5-6» клас для закладів загальної середньої освіти	Заболотний О.В., Заболотний В.В. та інші
	«Українська література 5-6 клас» для закладів	Архипова В.П., Січкара С.І., Шило С.Б. та інші

	загальної середньої освіти* «Зарубіжна література 5-6 клас» для закладів загальної середньої освіти	Ніколенко О.М., Ісаєва О.О., Клименко Ж.В. та інші
Мовно-літературна (іншомовна освіта)	«Іноземна мова 5-9 клас.» для закладів загальної середньої освіти	Редько В.Г., Шаленко О.П. та інші
Математична	«Математика 5-6 клас» для закладів загальної середньої освіти	Істер О.С.
Природнича	«Пізнаємо природу. 5-6 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти	Коршевніук Т.В.
Громадянська та історична освіта	«Вступ до історії та громадянської освіти» 5 клас (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти	Бурлака О.В., Власова Н.С., Желіба О.В., Майорський В.В., Піскарьова В.О., Щупак І.Я. та інші
Соціальна та здоров'язбережна	«Здоров'я, безпека та добробут. 5-6 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти	Воронцова Т.В., Пономаренко В.С., Лаврентьева І.В., Хомич О.Л.
Технологічна	Обслуговуючі види праці: «Технології 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти	Ходзицька І.Ю., Горобець О.В., Медвідь О.Ю., Пасічна Т.С, Приходько Ю.М.
Інформатична	«Інформатика. 5-6 класи» для закладів загальної середньої	Ривкінд Й.Я., Лисенко Т.І., Чернікова Л.А., Шакотько В.В.

	освіти	
Мистецька	«Мистецтво. 5-6 класи» (інтегрований курс) для закладів загальної середньої освіти (музичне мистецтво 1 год, образотворче мистецтво 1 год)	Кондратова Л.Г.
Фізична культура	«Фізична культура. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти	Педан О.С., Коломоєць Г.А., Боляк А.А., Ребрина А.А., Деревянко В.В., Стеценко В.Г., Остапенко О.І., Лакіза О.М., Косик В.М. та інші
Етика і курси морального спрямування	«Етика. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти	Ашортія Є.Д., Бакка Т.В., Желіба О.В., Козіна Л.Є., Мелещенко Т.В., Щупак І.Я.

На педагогічній раді ліцею від 30.08.2022, протокол № 01, схвалено до використання навчальні програми, розроблені на основі модельних з наступних предметів:

1. Навчальні програми з предметів «Образотворче мистецтво» та «Музичне мистецтво», складені на основі модельної програми «Мистецтво. 5-6 класи» (інтегрований курс) для закладів загальної середньої освіти (автор Кондратова Л.Г.) з розподілом годин – музичне мистецтво 1 год., образотворче мистецтво 1 год. Оцінки семестрові та річні виводяться за курс на основі оцінок з даних предметів.
2. Навчальні програми «Трудове навчання. Технічні види праці» та «Трудове навчання. Обслуговуючі види праці», складені на основі модельної програми «Технології 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Ходзицька І.Ю., Горобець О.В., Медвідь О.Ю., Пасічна Т.С, Приходько Ю.М.), 2 год./тиждень.

На основі модельної та/або затвердженої педагогічною радою навчальної програми предмета (інтегрованого курсу) вчитель складає календарно-тематичне планування з урахуванням навчальних можливостей учнів класу.

Календарно-тематичне та поурочне планування здійснюється вчителем у довільній формі, у тому числі з використанням друкованих чи електронних джерел тощо.

Під час розроблення календарно-тематичного та системи поурочного планування вчитель самостійно вибудовує послідовність формування очікуваних результатів навчання, враховуючи при цьому послідовність розгортання змісту в навчальній програмі. Учитель може переносити теми

уроків, відповідно до того, як учні засвоїли навчальний матеріал, визначати кількість годин на вивчення окремих тем.

Автономія вчителя забезпечується академічною свободою, включаючи свободу викладання, свободу від втручання в педагогічну, науково-педагогічну та наукову діяльність, вільним вибором форм, методів і засобів навчання, що відповідають освітній програмі, розробленням та впровадженням авторських навчальних програм, проєктів, освітніх методик і технологій, методів і засобів, насамперед методик компетентнісного навчання.

7.5. Опис форм організації освітнього процесу

Освітній процес організовується в безпечному освітньому середовищі та здійснюється з урахуванням вікових особливостей, фізичного, психічного та інтелектуального розвитку дітей, їхніх освітніх потреб.

Вибір форм організації освітнього процесу залежить від наявності необхідних ресурсів (матеріально-технічного, кадрового, навчально-методичного, інформаційного забезпечення освітньої діяльності тощо), а також форм здобуття освіти. Окрім цього, на вибір тих чи тих форм організації освітнього процесу впливатимуть види діяльності, визначені в тих модельних програмах, які обирає ліцей.

За потреби ліцей відповідно до Положення про індивідуальні форми здобуття освіти, схвалене педагогічною радою від 30.08.2022 (протокол № 01) може організувати індивідуальні форми здобуття освіти (зокрема екстернатну, сімейну (домашню), педагогічний патронаж), реалізуючи індивідуальну освітню траєкторію учня.

За необхідності у ліцеї освітній процес може організовуватись з використанням технологій дистанційного навчання відповідно до Положення про дистанційну форму здобуття освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 08.09.2020.

Відповідно до Порядку поділу класів на групи при вивченні окремих предметів у закладах загальної середньої освіти (додаток 2 до наказу Міністерства освіти і науки України від 20.02.2002 № 128, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 06.03.2002 № 229/6517, із змінами, внесеними згідно з наказом Міністерства освіти № 572 від 09.10.2002 наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту № 921 від 17.08.2012 наказом Міністерства освіти і науки N 401 від 08.04.2016) 5 клас ділиться на групи під час проведення занять з інформатики з використанням комп'ютерів за умови не менше 8 учнів у групі.

7.6. Оцінювання навчальних досягнень учнів 5 класу

Система оцінювання має на меті допомогти вчителю конкретизувати навчальні досягнення учнів і надати необхідні інструменти для впровадження об'єктивного й справедливого оцінювання результатів навчання.

Відповідно до рішення педагогічної ради від 31.08.2022 (протокол № 01), з метою моніторингу за освітньою траєкторією кожного учня та для забезпечення наступності між підходами до оцінювання результатів навчання

здобувачів початкової та базової середньої освіти складено **алгоритм оцінювання навчальних досягнень учнів 5 класу:**

- визначено адаптаційний період: 01.09-30.09.2022 (1 місяць), упродовж якого поточне та тематичне оцінювання не здійснюється;
- у першому семестрі 5-го класу крім поточного формувального оцінювання (оцінювання для навчання) буде використовуватись підсумкове та проміжне оцінювання результатів навчання учнів, які здійснюватимуться за 12-бальною шкалою. Одночасно оцінювання супроводжуватиметься вербальною характеристикою з орієнтацією на досягнення учня / учениці (а не на помилки або невдачі);
- річне оцінювання здійснюється на підставі загальної оцінки результатів навчання за I та II семестри, окремі види контрольних робіт, як правило, не проводяться;
- якщо рівень результатів навчання учня / учениці визначити неможливо через тривалу відсутність учня / учениці, у класному журналі та свідоцтві досягнень робиться запис «(н/а)» (не атестований(а)).

Формувальне (поточне формувальне) оцінювання

Здійснюється з метою допомогти учням усвідомити способи досягнення кращих результатів навчання. Цей вид оцінювання, окрім бального, може здійснюватися у формі формувального оцінювання.

У формувальному оцінюванні, зокрема для самооцінювання та взаємооцінювання, рекомендовано використовувати інструменти з орієнтовного переліку, наведеного у Методичних рекомендаціях щодо особливостей організації освітнього процесу у першому (адаптивному) циклі, тобто у 5 класах закладів загальної середньої освіти, за Державним стандартом базової середньої освіти в умовах реалізації концепції «Нова українська школа» (лист МОН № 4.5/2303-21 від 06.08.2021): самооцінювання, взаємооцінювання учнів, оцінювання з використанням окремих інструментів (карток, шкал, щоденника спостереження вчителя, портфоліо результатів навчальної діяльності учнів тощо).

Поточне оцінювання

Метою цього виду контролю є встановлення рівня опанування навчального матеріалу та коригування застосовуваних технологій навчання. Оцінювання має бути спрямоване на закріплення вивченого матеріалу й повторення пройденого, проводиться у формі індивідуальної та фронтальної роботи класу й мати мотиваційно-стимулюючий характер.

Підсумкове оцінювання

Воно складається з таких видів оцінювання:

- Тематичне оцінювання. Залежно від специфіки навчального предмета воно здійснюється на основі поточного оцінювання з урахуванням проведених діагностичних (контрольних) робіт або без них. Під час виставлення тематичного балу результати перевірки робочих зошитів не враховуються.

- Семестрове оцінювання. Його мета – перевірка рівня засвоєння навчального матеріалу та підтвердження результатів поточних оцінок, отриманих упродовж відповідного навчального періоду. Оцінка за семестр ставиться за результатами тематичного оцінювання та контролю груп загальних результатів, визначених Держстандартом, та відображається у класному журналі та Свідоцтві досягнень. Залежно від специфіки навчального предмета семестровий контроль може бути комплексним і проводитись у формі тестування тощо. Завдання для його проведення розробляються вчителем з урахуванням рівня навченості учнів та охоплюють найбільш актуальні розділи й теми навчальної програми. Педагог має право змістити акценти на результати опанування більш важливих тем, але у цьому випадку слід попередити про це учнів на початку семестру.
- Річне оцінювання. Здійснюється на підставі загальної оцінки результатів навчання за I та II семестри, окремі види контрольних робіт, як правило, не проводяться.

Підсумкове оцінювання результатів навчання заповнюють у класному журналі в окремих колонках без зазначення дати. Якщо рівень результатів навчання школяра неможливо визначити, у класному журналі та Свідоцтві досягнень робиться запис «не атестований(а) (н/а)».

Підсумковому оцінюванню (семестровому, річному) підлягають результати навчання з навчальних предметів, інтегрованих курсів обов'язкового освітнього компонента типового навчального плану.

Педагоги впроваджуватимуть поступове залучення учнів до вироблення критеріїв оцінювання результатів окремих видів навчальної діяльності.

Зворотний зв'язок для учнів має бути зрозумілим і чітким, доброзичливим і своєчасним. Вчителям акцентуватимуть увагу лише на позитивній динаміці досягнень учня/учениці. Труднощі в навчанні доцільно обговорювати з учнями індивідуально.

Зворотний зв'язок надають у письмовій, усній або електронній формі, залежно від дидактичної мети й виду навчальної діяльності.

Семестрова та річна оцінки можуть підлягати коригуванню. Відповідно до п. 3.2. Інструкції з ведення класного журналу 5-11 (12)-х класів загальноосвітніх навчальних закладів, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 03.06.2008 № 496, у триденний термін після виставлення семестрової оцінки батьки (особи, які їх замінюють) учнів (вихованців), які виявили бажання підвищити результати семестрового оцінювання або не були атестовані, звертаються до керівника закладу освіти із заявою про проведення відповідного оцінювання, у якій пояснюють причину та необхідність його проведення.

Наказом керівника закладу створюють комісію та затверджують графік і порядок проведення оцінювання. Члени комісії готують завдання, що погоджує педагогічна рада навчального закладу. Комісія ухвалює рішення

щодо його результатів та складає протокол. Рішення цієї комісії є остаточним, при цьому скоригована семестрова оцінка не може бути нижчою за семестрову. У разі, якщо учневі/учениці не вдалося підвищити результати, запис у колонку

«Скоригована» у класному журналі не роблять. За результатами оцінювання керівник закладу освіти видає відповідний наказ.

Коригування річної оцінки здійснюють шляхом коригування семестрової оцінки за I та/або II семестр відповідно до п. п. 9-10 Порядку переведення учнів (вихованців) закладу загальної середньої освіти до наступного класу, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 14.07.2015 № 762 (зі змінами).

Оцінка результатів навчання учнів є конфіденційною інформацією, яку повідомляють лише учневі/учениці, його/її батькам (іншим законним представникам).

Відомості, отримані під час підсумкового та, у разі застосування, проміжного, оцінювання результатів навчання, застосовують у формульованому оцінюванні, зокрема, для вироблення навчальних цілей на наступний період, визначення труднощів, що постали перед учнем/ученицею, та коригування освітнього процесу.

Оцінювання має бути зорієнтованим на визначені Державним стандартом базової середньої освіти ключові компетентності та наскрізні вміння й передбачені навчальною програмою очікувані результати навчання для відповідного періоду освітнього процесу. Враховуючи ці вимоги, для оцінювання навчальних досягнень учнів вчителі керуватимуться такими категоріями критеріїв:

- розв'язання проблем і виконання практичних завдань із застосуванням знань, що охоплюються навчальним матеріалом;
- комунікація (тому числі з використанням інформаційно-комунікаційних технологій);
- планування й здійснення навчального пошуку, робота з текстовою і графічною інформацією;
- рефлексія власної навчально-пізнавальної діяльності.

Під час оцінювання навчальних досягнень важливо враховувати дотримання учнями принципів доброчесності, а саме: вияв поваги до інших осіб, їхніх прав і свобод, дбайливе ставлення до ресурсів і довкілля, дотримання принципів академічної доброчесності. У разі порушення учнем/ученицею принципів доброчесності під час певного виду навчальної діяльності, учитель може прийняти рішення не оцінювати результат такої навчальної діяльності.

Отже, для учнів 5 класу буде здійснюватися підсумкове та проміжне оцінювання результатів навчання за 12-бальною шкалою оцінювання у I та II семестрі (крім адаптаційного періоду) та при виставленні річного оцінювання.

В кінці навчального року оцінювання відображають у свідоцтві досягнень, яке видають учневі/учениці, за системою (шкалою), визначеною законодавством.

Розділ 8.
ОСВІТНЯ ПРОГРАМА
Снятинського ліцею імені Михайла Бажанського
Снятинської міської ради
для 6-9 класів

Метою повної загальної середньої освіти відповідно до Закону України «Про освіту» є всебічний розвиток, виховання і соціалізація особистості, яка здатна до життя в суспільстві та цивілізованій взаємодії з природою, має прагнення до самовдосконалення і навчання впродовж життя, готова до свідомого життєвого вибору та самореалізації, відповідальності, трудової діяльності та громадянської активності. Досягнення цієї мети забезпечується через формування ключових компетентностей, необхідних кожній сучасній людині для успішної життєдіяльності.

Освітня програма ліцею для 6-11 класів (базова середня освіта) розроблена на виконання Закону України «Про освіту» та постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року № 1392 «Про затвердження Державного стандарту базової та повної загальної середньої освіти», (зі змінами, внесеними згідно з Постановами КМ № 538 ВІД 07.08.2013, № 143 від 26.02.2020), наказу Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 № 405 «Про затвердження типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня» (для 5-9 класів), (зі змінами внесеними наказом МОН від 03 серпня 2022 року № 698).

Освітня програма базової середньої освіти окреслює рекомендовані підходи до планування й організації закладом освіти єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення учнями обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом базової та повної загальної середньої освіти.

8.1. Вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за даною освітньою програмою

Навчання за освітньою програмою базової середньої освіти можуть розпочинати учні, які на момент зарахування (переведення) до Снятинського ліцею імені Михайла Бажанського, як до закладу освіти, що забезпечує здобуття відповідного рівня повної загальної середньої освіти, досягли результатів навчання, визначених у Державному стандарті початкової освіти, що підтверджено відповідним документом встановленого зразка (свідоцтвом досягнень, свідоцтвом про здобуття початкової освіти, табелем навчальних досягнень учня/учениці) і завершили навчання у 5 класі, отримавши табель успішності.

8.2. Загальний обсяг навчального навантаження

Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 6-9 класів ліцею складає 10395 годин/навчальний рік: для 6 класу – 2310 годин/навчальний рік, для 7 класу – 2310 годин/навчальний рік, для 8 класу – 2415 годин/навчальний рік, для 9 класу – 1260 годин/навчальний рік. Загальний обсяг навчального навантаження у базовій школі, його розподіл між освітніми галузями у 6-9 класах відображено у навчальному плані.

8.3. Навчальний план для 6-9 класів на 2022-2023 н. р. (Додаток 3)

Навчальний план дає цілісне уявлення про зміст і структуру другого рівня освіти, встановлює погодинне співвідношення між окремими предметами за роками навчання, визначає гранично допустиме тижневе навантаження учнів. Навчальний план основної школи передбачає реалізацію освітніх галузей Базового навчального плану Державного стандарту через окремі предмети. Вони охоплюють інваріантну складову, сформовану на державному рівні та варіативну складову.

Навчальний план для II ступеня містить:

- орієнтовний перелік предметів, інтегрованих курсів, курсів за вибором та факультативних занять;
- розподіл навчального навантаження за роками навчання між навчальними предметами (інтегрованими курсами), обов'язковими для вивчення.

Педагогічною радою ліцею визначено перелік навчальних предметів для реалізації кожної освітньої галузі, а також предмети/курси варіативного освітнього компоненту з урахуванням освітніх потреб учнів, що відображається у навчальному плані освітньої програми ліцею.

Навчальне навантаження у типових навчальних планах орієнтоване на «рекомендований» навчальний час, визначений базовим навчальним планом Державного стандарту для вивчення певної освітньої галузі на адаптаційному та предметному циклах навчання базової середньої освіти.

Інваріантна складова навчального плану для 6-9 класів складена відповідно до Типової освітньої програми і визначає її загальнодержавний компонент, який забезпечує необхідний для кожного учня обсяг і рівень знань, умінь і навичок.

Навчальні плани містять інваріантну складову, сформовану на державному рівні, обов'язкову для всіх закладів загальної середньої освіти незалежно від їх підпорядкування і форм власності, та варіативну, в якій передбачено додаткові години на вивчення предметів інваріантної складової. Тому в навчальний план введено факультатив «Основи християнської етики».

Гранична наповнюваність класів та тривалість уроків встановлюються відповідно до Закону України «Про повну загальну середню освіту».

Поділ класів на групи при вивченні окремих предметів здійснюється відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 20.02.2002 № 128 «Про затвердження Нормативів наповнюваності груп дошкільних навчальних закладів (ясел-садків) компенсуючого типу, класів спеціальних

загальноосвітніх шкіл (шкіл-інтернатів), груп подовженого дня і виховних груп загальноосвітніх навчальних закладів усіх типів та Порядку поділу класів на групи при вивченні окремих предметів у загальноосвітніх навчальних закладах», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України від 06 березня 2002 року № 229/6517 (зі змінами).

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року № 1392 «Про затвердження Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти» години фізичної культури не враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження учнів.

Навчальний план зорієнтований на роботу основної школи за 5-денним навчальним тижнем.

8.4. Перелік навчальних програм згідно з переліком предметів та інтегрованих курсів, визначеним навчальним планом для 6-9 класів

№ з/п	Назва навчальної програми	Затверджено
1.	Українська мова	наказ МОН від 07.06.2017 № 804
2.	Українська література	наказ МОН від 07.06.2017 № 804
3.	Біологія	наказ МОН від 07.06.2017 № 804
4.	Всесвітня історія	наказ МОН від 03.08.2022 № 698
5.	Географія	наказ МОН від 03.08.2022 № 698
6.	Зарубіжна література	наказ МОН від 03.08.2022 № 698
7.	Інформатика	наказ МОН від 07.06.2017 № 804
8.	Історія України	наказ МОН від 03.08.2022 № 698
9.	Математика	наказ МОН від 07.06.2017 № 804
10.	Мистецтво	наказ МОН від 07.06.2017 № 804
11.	Основи здоров'я	наказ МОН від 03.08.2022 № 698
12.	Природознавство	наказ МОН від 07.06.2017 № 804
13.	Трудове навчання	наказ МОН від 07.06.2017 № 804
14.	Фізика	наказ МОН від 07.06.2017 № 804
15.	Фізична культура	наказ МОН від 03.08.2022 № 698
16.	Хімія	наказ МОН від 07.06.2017 № 804
17.	Іноземна мова (англійська)	наказ МОН від 20.04.2018 № 408
18.	Іноземна мова (французька)	наказ МОН від 20.04.2018 № 408
19.	Основи християнської етики	МОН Рішення ЕК Протокол № 6 засідання експертної комісії з громадянської освіти, правознавства, етики та курсів морального спрямування від 21.07.2022

8.5. Опис форм організації освітнього процесу

Освітній процес організовується в безпечному освітньому середовищі та здійснюється з урахуванням вікових особливостей, фізичного, психічного та інтелектуального розвитку дітей, їхніх освітніх потреб.

Вибір форм організації освітнього процесу залежить від наявності необхідних ресурсів (матеріально-технічного, кадрового, навчально-методичного, інформаційного забезпечення освітньої діяльності тощо), а також форм здобуття освіти. Окрім цього, на вибір тих чи тих форм організації освітнього процесу впливатимуть види діяльності, визначені в тих модельних програмах, які обирає ліцей.

За потреби ліцей відповідно до Положення про індивідуальні форми здобуття освіти, схвалене педагогічною радою від 30.08.2022 (протокол № 01) може організувати індивідуальні форми здобуття освіти (зокрема екстернатну, сімейну (домашню), педагогічний патронаж), реалізуючи індивідуальну освітню траєкторію учня.

Це, зокрема, стосується дитини з ООП, що навчається у інклюзивному 7 класі. Індивідуальні навчальні плани для даної учениці розроблені на основі висновків ІРЦ, відповідно до наказу МОН України № 627 від 12.06.2018 «Про затвердження типової освітньої програми спеціальних закладів загальної середньої освіти II ступеня для дітей з особливими освітніми програмами», затверджений наказом директора ліцею.

В разі потреби у ліцеї організовується освітній процес з використанням технологій дистанційного навчання відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 08.09.2020 «Про затвердження Положення про дистанційну форму здобуття освіти».

За необхідності у ліцеї освітній процес може організовуватись з використанням технологій дистанційного навчання відповідно до Положення про дистанційну форму здобуття освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 08.09.2020.

Відповідно до Порядку поділу класів на групи при вивченні окремих предметів у закладах загальної середньої освіти (додаток 2 до наказу Міністерства освіти і науки України від 20.02.2002 № 128, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 06.03.2002 № 229/6517, із змінами, внесеними згідно з наказом Міністерства освіти № 572 від 09.10.2002 наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту № 921 від 17.08.2012 наказом Міністерства освіти і науки № 401 від 08.04.2016) 6-9 класи діляться на групи під час проведення занять з інформатики з використанням комп'ютерів за умови не менше 8 учнів у групі, а під час проведення занять з української та англійської мов і трудового навчання за умови не менше 28 учнів.

8.6. Опис інструментарію оцінювання

Оцінюванню підлягають результати навчання з навчальних предметів, інтегрованих курсів обов'язкового освітнього компонента типового навчального плану та курсу «Християнська етика».

Оцінювання відповідності результатів навчання учнів, які завершили здобуття базової середньої освіти, вимогам Державного стандарту здійснюється шляхом державної підсумкової атестації у 9 класі.

Оцінювання результатів навчання учнів має бути зорієнтованим на ключові компетентності і наскрізні вміння та вимоги до обов'язкових результатів навчання у відповідній освітній галузі, визначені Державним стандартом.

Встановлення відповідності між вимогами до результатів навчання учнів 6-9 класів, визначеними Державним стандартом, та показниками їх вимірювання здійснюється відповідно до системи та загальних критеріїв оцінювання результатів навчання учнів, визначених Міністерством освіти і науки України.

Основними видами оцінювання результатів навчання учнів є: поточне, підсумкове (тематичне, семестрове, річне) оцінювання та державна підсумкова атестація.

Річне оцінювання здійснюється за системою оцінювання, визначеною законодавством, а результати такого оцінювання відображаються у таблиці, що видається учневі щороку. Поточне та підсумкове оцінювання результатів здійснюється у наступних формах: усна, письмова (графічна), цифрова, практична.

8.7. Очікувані результати навчання здобувачів освіти

Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті, визначено завдання, які має реалізувати вчитель/вчителька у рамках кожної освітньої галузі. Результати навчання повинні робити внесок у формування ключових компетентностей учнів.

№ з/п	Ключові компетентності	Компоненти
1	<i>Спілкування державною мовою</i>	<p>Уміння: ставити запитання і розпізнавати проблему; міркувати, робити висновки на основі інформації, поданої в різних формах (у текстовій формі, таблицях, діаграмах, на графіках); розуміти, пояснювати і перетворювати тексти задач (усно і письмово), грамотно висловлюватися рідною мовою; доречно та коректно вживати в мовленні термінологію з окремих предметів, чітко, лаконічно та зрозуміло формулювати думку, аргументувати, доводити правильність тверджень; уникнення невнормованих іншомовних запозичень у спілкуванні на тематику окремого предмета; поповнювати свій словниковий запас.</p> <p>Ставлення: розуміння важливості чітких та</p>

		<p>лаконічних формулювань.</p> <p>Навчальні ресурси: означення понять, формулювання властивостей, доведення правил, теорем</p>
2	Спілкування іноземними мовами	<p>Уміння: здійснювати спілкування в межах сфер, тем і ситуацій, визначених чинною навчальною програмою; розуміти на слух зміст автентичних текстів; читати і розуміти автентичні тексти різних жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту; здійснювати спілкування у письмовій формі відповідно до поставлених завдань; використовувати у разі потреби невербальні засоби спілкування за умови дефіциту наявних мовних засобів; ефективно взаємодіяти з іншими усно, письмово та за допомогою засобів електронного спілкування.</p> <p>Ставлення: критично оцінювати інформацію та використовувати її для різних потреб; висловлювати свої думки, почуття та ставлення; адекватно використовувати досвід, набутий у вивченні рідної мови та інших навчальних предметів, розглядаючи його як засіб усвідомленого оволодіння іноземною мовою; обирати й застосовувати доцільні комунікативні стратегії відповідно до різних потреб; ефективно користуватися навчальними стратегіями для самостійного вивчення іноземних мов.</p> <p>Навчальні ресурси: підручники, словники, довідкова література, мультимедійні засоби, адаптовані іншомовні тексти</p>
3	Математична компетентність	<p>Уміння: оперувати текстовою та числовою інформацією; встановлювати відношення між реальними об'єктами навколишньої дійсності (природними, культурними, технічними тощо); розв'язувати задачі, зокрема практичного змісту; будувати і досліджувати найпростіші математичні моделі реальних об'єктів, процесів і явищ, інтерпретувати та оцінювати результати; прогнозувати в контексті навчальних та практичних задач;</p>

		<p>використовувати математичні методи у життєвих ситуаціях.</p> <p>Ставлення: усвідомлення значення математики для повноцінного життя в сучасному суспільстві, розвитку технологічного, економічного й оборонного потенціалу держави, успішного вивчення інших предметів.</p> <p>Навчальні ресурси: розв'язування математичних задач, і обов'язково таких, що моделюють реальні життєві ситуації</p>
4	Основні компетентності у природничих науках і технологіях	<p>Уміння: розпізнавати проблеми, що виникають у довкіллі; будувати та досліджувати природні явища і процеси; послуговуватися технологічними пристроями.</p> <p>Ставлення: усвідомлення важливості природничих наук як універсальної мови науки, техніки та технологій. усвідомлення ролі наукових ідей в сучасних інформаційних технологіях</p> <p>Навчальні ресурси: складання графіків та діаграм, які ілюструють функціональні залежності результатів впливу людської діяльності на природу</p>
5	Інформаційно-цифрова компетентність	<p>Уміння: структурувати дані; діяти за алгоритмом та складати алгоритми; визначати достатність даних для розв'язання задачі; використовувати різні знакові системи; знаходити інформацію та оцінювати її достовірність; доводити істинність тверджень.</p> <p>Ставлення: критичне осмислення інформації та джерел її отримання; усвідомлення важливості інформаційних технологій для ефективного розв'язування математичних задач.</p> <p>Навчальні ресурси: візуалізація даних, побудова графіків та діаграм за допомогою програмних засобів</p>
6	Уміння вчитися впродовж життя	<p>Уміння: визначати мету навчальної діяльності, відбирати й застосовувати потрібні знання та способи діяльності для досягнення цієї мети; організувати та планувати свою навчальну</p>

		<p>діяльність; моделювати власну освітню траєкторію, аналізувати, контролювати, коригувати та оцінювати результати своєї навчальної діяльності; доводити правильність власного судження або визнавати помилковість.</p> <p>Ставлення: усвідомлення власних освітніх потреб та цінності нових знань і вмінь; зацікавленість у пізнанні світу; розуміння важливості вчитися впродовж життя; прагнення до вдосконалення результатів своєї діяльності.</p> <p>Навчальні ресурси: моделювання власної освітньої траєкторії</p>
7	Ініціативність і підприємливість	<p>Уміння: генерувати нові ідеї, вирішувати життєві проблеми, аналізувати, прогнозувати, ухвалювати оптимальні рішення; використовувати критерії раціональності, практичності, ефективності та точності, з метою вибору найкращого рішення; аргументувати та захищати свою позицію, дискутувати; використовувати різні стратегії, шукаючи оптимальних способів розв'язання життєвого завдання.</p> <p>Ставлення: ініціативність, відповідальність, упевненість у собі; переконаність, що успіх команди – це й особистий успіх; позитивне оцінювання та підтримка конструктивних ідей інших.</p> <p>Навчальні ресурси: завдання підприємницького змісту (оптимізаційні задачі)</p>
8	Соціальна і громадянська компетентності	<p>Уміння: висловлювати власну думку, слухати і чути інших, оцінювати аргументи та змінювати думку на основі доказів; аргументувати та відстоювати свою позицію; ухвалювати аргументовані рішення в життєвих ситуаціях; співпрацювати в команді, виділяти та виконувати власну роль в командній роботі; аналізувати власну економічну ситуацію, родинний бюджет; орієнтуватися в широкому колі послуг і товарів на основі чітких критеріїв,</p>

		<p>робити споживчий вибір, спираючись на різні дані.</p> <p>Ставлення: ощадливість і поміркованість; рівне ставлення до інших незалежно від статків, соціального походження; відповідальність за спільну справу; налаштованість на логічне обґрунтування позиції без передчасного переходу до висновків; повага до прав людини, активна позиція щодо боротьби із дискримінацією.</p> <p>Навчальні ресурси: завдання соціального змісту</p>
9	Обізнаність і самовираження у сфері культури	<p>Уміння: грамотно і логічно висловлювати свою думку, аргументувати та вести діалог, враховуючи національні та культурні особливості співрозмовників та дотримуючись етики спілкування і взаємодії; враховувати художньо-естетичну складову при створенні продуктів своєї діяльності (малюнків, текстів, схем тощо).</p> <p>Ставлення: культурна самоідентифікація, повага до культурного розмаїття у глобальному суспільстві; усвідомлення впливу окремого предмета на людську культуру та розвиток суспільства.</p> <p>Навчальні ресурси: математичні моделі в різних видах мистецтва</p>
10	Екологічна грамотність і здорове життя	<p>Уміння: аналізувати і критично оцінювати соціально-економічні події в державі на основі різних даних; враховувати правові, етичні, екологічні і соціальні наслідки рішень; розпізнавати, як інтерпретації результатів вирішення проблем можуть бути використані для маніпулювання.</p> <p>Ставлення: усвідомлення взаємозв'язку кожного окремого предмета та екології на основі різних даних; ощадне та бережливе відношення до природних ресурсів, чистоти довкілля та дотримання санітарних норм побуту; розгляд порівняльної характеристики щодо вибору здорового способу життя; власна думка та позиція до зловживань алкоголю,</p>

	<p>нікотину тощо.</p> <p>Навчальні ресурси: навчальні проекти, завдання соціально-економічного, екологічного змісту; задачі, які сприяють усвідомленню цінності здорового способу життя</p>
--	--

Такі ключові компетентності, як уміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здоровий спосіб життя, соціальна та громадянська компетентності можуть формуватися відразу засобами усіх предметів. Виокремлення в навчальних програмах таких наскрізних ліній ключових компетентностей як «Екологічна безпека й сталий розвиток», «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість і фінансова грамотність» спрямоване на формування в учнів здатності застосовувати знання й уміння у реальних життєвих ситуаціях. Наскрізні лінії є засобом інтеграції ключових і загальнопредметних компетентностей, окремих предметів та предметних циклів; їх необхідно враховувати при формуванні шкільного середовища. Наскрізні лінії є соціально значимими надпредметними темами, які допомагають формуванню в учнів уявлень про суспільство в цілому, розвивають здатність застосовувати отримані знання у різних ситуаціях.

Навчання за наскрізними лініями реалізується насамперед через:

- організацію навчального середовища – зміст та цілі наскрізних тем враховуються при формуванні духовного, соціального і фізичного середовища навчання;
- окремі предмети – виходячи із наскрізних тем при вивченні предмета проводяться відповідні трактовки, приклади і методи навчання, реалізуються надпредметні, міжкласові та загальношкільні проекти. Роль окремих предметів при навчанні за наскрізними темами різна і залежить від цілей і змісту окремого предмета та від того, наскільки тісно той чи інший предметний цикл пов'язаний із конкретною наскрізною темою;
- предмети за вибором;
- роботу в проектах;
- позакласну навчальну роботу і роботу гуртків.

Наскрізна лінія	Коротка характеристика
Екологічна безпека й сталий розвиток	<p>Формування в учнів соціальної активності, відповідальності та екологічної свідомості, готовності брати участь у вирішенні питань збереження довкілля і розвитку суспільства, усвідомлення важливості сталого розвитку для майбутніх поколінь.</p> <p>Проблематика наскрізної лінії реалізується через завдання з реальними даними про використання природних ресурсів, їх збереження та примноження.</p>

	<p>Аналіз цих даних сприяє розвитку бережливого ставлення до навколишнього середовища, екології, формуванню критичного мислення, вміння вирішувати проблеми, критично оцінювати перспективи розвитку навколишнього середовища і людини. Можливі уроки на відкритому повітрі</p>
<p><i>Громадянська відповідальність</i></p>	<p>Сприятиме формуванню відповідального члена громади і суспільства, що розуміє принципи і механізми функціонування суспільства. Ця наскрізна лінія освоюється в основному через колективну діяльність (дослідницькі роботи, роботи в групі, проекти тощо), яка поєднує окремі предмети між собою і розвиває в учнів готовність до співпраці, толерантність щодо різноманітних способів діяльності і думок.</p> <p>Вивчення окремого предмета має викликати в учнів якомога більше позитивних емоцій, а її зміст — бути націленим на виховання порядності, старанності, систематичності, послідовності, посидючості і чесності. Приклад вчителя покликаний зіграти важливу роль у формуванні толерантного ставлення до товаришів, незалежно від рівня навчальних досягнень</p>
<p><i>Здоров'я і безпека</i></p>	<p>Завданням наскрізної лінії є становлення учня як емоційно стійкого члена суспільства, здатного вести здоровий спосіб життя і формувати навколо себе безпечне життєве середовище.</p> <p>Реалізується через завдання з реальними даними про безпеку і охорону здоров'я (текстові завдання, пов'язані з середовищем дорожнього руху, рухом пішоходів і транспортних засобів). Варто звернути увагу на проблеми, пов'язані із ризиками для життя і здоров'я. Вирішення проблем, знайдених з «ага-ефектом», пошук оптимальних методів вирішення і розв'язування задач тощо, здатні викликати в учнів чимало радісних емоцій</p>
<p><i>Підприємливість і фінансова грамотність</i></p>	<p>Наскрізна лінія націлена на розвиток лідерських ініціатив, здатність успішно діяти в технологічному швидкозмінному середовищі, забезпечення кращого розуміння учнями практичних аспектів фінансових питань (здійснення заощаджень, інвестування, запозичення, страхування, кредитування тощо).</p> <p>Ця наскрізна лінія пов'язана з розв'язуванням практичних завдань щодо планування господарської</p>

	діяльності та реальної оцінки власних можливостей, складання сімейного бюджету, формування економного ставлення до природних ресурсів
--	---

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної, активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість. Доцільно, де це можливо, не лише показувати виникнення факту із практичної ситуації, а й по можливості створювати умови для самостійного виведення нового знання, перевіряти його на практиці і встановлення причинно-наслідкових зв'язків шляхом створення проблемних ситуацій, організації спостережень, дослідів та інших видів діяльності. Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньо-предметних зв'язків, а саме: змістово-інформаційних, операційно-діяльнісних і організаційно-методичних. Їх використання посилює пізнавальний інтерес учнів до навчання і підвищує рівень їхньої загальної культури, створює умови для систематизації навчального матеріалу і формування наукового світогляду. Учні набувають досвіду застосування знань на практиці та перенесення їх в нові ситуації.

Розділ 9.
ОСВІТНЯ ПРОГРАМА
Снятинського ліцею імені Михайла Бажанського
Снятинської міської ради
для 10-11 класів

Освітня програма Снятинського ліцею імені Михайла Бажанського для 10-11 класів (профільна середня освіта) розроблена на виконання Закону України «Про освіту» та постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року № 1392 «Про затвердження Державного стандарту базової та повної загальної середньої освіти» зі змінами, внесеними згідно Постанов КМ № 538 від 07.08.2013 та № 143 від 26.02.2020.

Дана програма сформована на основі «Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти III ступеня», затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 № 408 (у редакції наказу МОН від 28.11.2019 № 1493 зі змінами, внесеними наказом МОН від 31.03.2020 № 464).

Освітня програма III ступеня окреслює рекомендовані підходи до планування й організації закладом освіти єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення учнями обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом повної загальної середньої освіти (далі – Державний стандарт).

9.1. Вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за даною освітньою програмою

Профільна середня освіта здобувається, як правило, після здобуття базової середньої освіти. Тобто, навчання за даною освітньою програмою повної загальної середньої освіти можуть розпочинати учні, які на момент зарахування (переведення) до ліцею, як закладу загальної середньої освіти, що забезпечує здобуття відповідного рівня повної загальної середньої освіти, досягли результатів навчання, визначених у Державному стандарті базової середньої освіти, що підтверджено відповідним документом (свідоцтвом про здобуття базової середньої освіти).

Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття профільної середньої освіти за інших умов відповідно до нормативно-правих актів.

9.2. Загальний обсяг навчального навантаження та його розподіл між освітніми галузями у 10-11 класах. Навчальні плани (Додаток 4)

Загальний обсяг навчального навантаження здобувачів профільної середньої освіти для 10-11-х класів складає 2397,5 годин/навчальний рік: для 10-го класу – 1190 годин/навчальний рік, для 11-го класу – 1207,5 годин/навчальний рік. Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у навчальному плані.

Навчальний план для 10-11 класів розроблено відповідно до Державного стандарту, з метою його впровадження у частині повної загальної середньої освіти з 01 вересня 2021 року. Він містить загальний обсяг навчального навантаження та тижневі години на вивчення базових предметів, вибірково-обов'язкових предметів, профільних предметів і спеціальних курсів, а також передбачає години на факультативи, індивідуальні заняття тощо.

Навчальний план ліцею розроблено відповідно до Типових освітніх програм, планової мережі закладу освіти на 2022-2023 навчальний рік, рішення педагогічної ради від 30.08.2022 протокол № 01, кадрового та матеріально-технічного забезпечення. Зокрема,

- для 10-11 класів – за навчальні програми, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 23.10.2017 № 1407 «Про надання грифу МОН навчальним програмам для учнів 10-11 класів закладів загальної середньої освіти» (зі змінами, внесеними наказом Міністерства освіти і науки України від 03.08.2022 № 698); - навчальні програми, яким надано гриф «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» наказом Міністерства освіти і науки України від 03.08.2022 № 698 «Про надання грифа оновленим навчальним програмам».

При складанні навчального плану для 10-11 класів використано таблицю 2 до Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти III ступеня, які у повному обсязі включають інваріантну частину, сформовану на державному рівні, та варіативну частину, у якій передбачені предмети та курси за вибором, факультативні, індивідуальні та групові заняття відповідно до профільного предмету та індивідуальних освітніх

потреб учнів. Інваріантна складова навчального плану в 10-11 класах забезпечує реалізацію змісту освіти на рівні Державного стандарту. Для реалізації Концепції старшої школи години варіативної складової в 10-11 класах використано таким чином: на додаткове вивчення предметів – української мови, англійської мови, історії України, математики, географії, Захисту України. Для розширення математичної компетентності освітня галузь «Математика» у 10-11 класах реалізовується через окремі навчальні предмети: «Алгебра» та «Геометрія» по 2 години на тиждень.

Зміст профілю навчання реалізується системою окремих предметів і курсів:

- базові та вибірково-обов'язкові предмети, що вивчаються на рівні стандарту;
- профільні предмети (українська мова, історія України), що вивчаються на профільному рівні;
- курси за вибором, до яких належать спеціальні і факультативні курси.

Рішення про розподіл годин для формування відповідного профілю навчання схвалене педагогічною радою, враховуючи освітні потреби учнів, регіональні особливості, кадрове забезпечення, матеріально-технічну базу тощо наступним чином: додано години на вивчення іноземної мови, історії України, математики, Захисту України.

Навчальна програма курсу за вибором «Християнська етика. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: Сохань Г.С., Гусаков І.М., Гусак М.Є., Пономарьова М.С., Кушнір І.М.) «Схвалено для використання в освітньому процесі» (Протокол № 6 засідання експертної комісії з громадянської освіти, правознавства, етики та курсів морального спрямування від 21.07.2022). Програма «Основи християнської етики для учнів 5- 6 класів» рекомендована Міністерством освіти і науки України (Лист 8/1-2 від 29 червня 2006 року). Програма «Основи християнської етики для учнів 1- 4, 7-11 класів» рекомендована Міністерством освіти і науки України (Лист 1/П-6347 від 13 липня 2010 року). Програма «Основи християнської етики» (1-11 кл.) рекомендована Міністерством освіти і науки України (Лист N 1/11-10027 від 16 липня 2015 року). Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів. Основи християнської етики. 1-11 класи. – Острог: Видавництво Національного університету "Острозька академія", 2010. – 160 с.

3. Перелік навчальних програм для учнів закладів загальної середньої освіти III ступеня

№ з/п	Назва навчальної програми	Рівень вивчення	Затверджено
1	Українська мова	Рівень стандарту	наказ МОН від 23.10.2017 № 1407
2.	Біологія і екологія	Рівень стандарту	наказ МОН від 23.10.2017 № 1407
3.	Всесвітня історія	Рівень стандарту	наказ МОН від

			03.08.2022 № 698
4.	Історія України	Рівень стандарту	наказ МОН від 03.08.2022 № 698
5.	Основи правознавства	Рівень стандарту	наказ МОН від 03.08.2022 № 698
6.	Громадянська освіта	Рівень стандарту	наказ МОН від 03.08.2022 № 698
7.	Географія	Рівень стандарту	наказ МОН від 03.08.2022 № 698
8.	Зарубіжна література	Рівень стандарту	наказ МОН від 03.08.2022 № 698
9.	Захист України	Рівень стандарту	наказ МОН від 03.08.2022 № 698
10.	Інформатика	Рівень стандарту	наказ МОН від 23.10.2017 № 1407
11.	Математика	Рівень стандарту	наказ МОН від 23.10.2017 № 1407
12.	Технології	Рівень стандарту	наказ МОН від 23.10.2017 № 1407
13.	Іноземні мови	Рівень стандарту	
14.	Українська література	Рівень стандарту	наказ МОН від 23.10.2017 № 1407
15.	Фізика і астрономія (авторський колектив під керівництвом Локтева В.М.)	Рівень стандарту	наказ МОН від 20.04.2018 № 408 (в редакції наказу МОН від 28.11.2019 № 1493)
16.	Фізична культура	Рівень стандарту	наказ МОН від 03.08.2022 № 698
17.	Хімія	Рівень стандарту	наказ МОН від 23.10.2017 № 1407
18.	Основи християнської етики	МОН Рішення ЕК Протокол № 6 засідання експертної комісії з громадянської освіти, правознавства, етики та курсів морального спрямування від 21.07.2022	

9.4. Форми організації освітнього процесу

Освітній процес в ліцеї організовується в безпечному освітньому середовищі та здійснюється з урахуванням вікових особливостей, фізичного, психічного та інтелектуального розвитку дітей, їхніх особливих освітніх потреб.

У рамках академічної свободи форми організації освітнього процесу визначаються педагогічною радою ліцею та відображаються в освітній програмі закладу освіти. Вибір форм залежить від наявності необхідних ресурсів (матеріально-технічного, кадрового, навчально-методичного, інформаційного забезпечення освітньої діяльності тощо), а також форм здобуття освіти.

За потреби ліцей може організувати здобуття освіти за індивідуальною освітньою траєкторією відповідно до Положення про індивідуальну форму здобуття повної загальної середньої освіти у Снятинському ліцеї імені Михайла Бажанського затвердженого педагогічною радою ліцею 30.08.2022, протокол № 01. Індивідуальна освітня траєкторія учня реалізується з урахуванням необхідних для цього ресурсів, наявних у ліцеї та інших суб'єктів освітньої діяльності, зокрема тих, що забезпечують здобуття освіти за мережевою формою здобуття освіти. Індивідуальна освітня траєкторія учня реалізується на підставі індивідуальної програми розвитку, індивідуального навчального плану, що розробляється педагогічними працівниками у взаємодії з учнем та/або його батьками, схвалюється педагогічною радою закладу освіти, затверджується його керівником та підписується батьками.

В разі потреби у ліцеї організовується освітній процес з використанням технологій дистанційного навчання відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 08.09.2020 «Про затвердження Положення про дистанційну форму здобуття освіти».

9.5. Опис інструментарію оцінювання

Оцінюванню підлягають результати навчання з навчальних предметів, інтегрованих курсів обов'язкового освітнього компонента типового навчального плану, крім факультативних занять.

Оцінювання результатів навчання учнів має бути зорієнтованим на ключові компетентності і наскрізні вміння та вимоги до обов'язкових результатів навчання у відповідній освітній галузі, визначені Державним стандартом.

Встановлення відповідності між вимогами до результатів навчання учнів 10-11 класів, визначеними Державним стандартом, та показниками їх вимірювання здійснюється відповідно до системи та загальних критеріїв оцінювання результатів навчання учнів, визначених Міністерством освіти і науки України.

Основними видами оцінювання результатів навчання учнів є: поточне, підсумкове (тематичне, семестрове, річне) оцінювання та державна підсумкова атестація у формі ЗНО.

Річне оцінювання здійснюється за системою оцінювання, визначеною законодавством, а результати такого оцінювання відображаються у таблиці, що видається учневі щороку. Поточне та підсумкове оцінювання результатів здійснюється у наступних формах: усна, письмова (графічна), цифрова, практична.

Очікувані результати навчання здобувачів освіти

Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті, визначено завдання, які має реалізувати вчитель/вчителька у рамках кожної освітньої галузі. Результати навчання повинні робити внесок у формування ключових компетентностей учнів.

№ з/п	Ключові компетентності	Компоненти
1	Спілкування державною (і рідною — у разі відмінності) мовами	<p>Уміння: ставити запитання і розпізнавати проблему; міркувати, робити висновки на основі інформації, поданої в різних формах (у текстовій формі, таблицях, діаграмах, на графіках); розуміти, пояснювати і перетворювати тексти задач (усно і письмово), грамотно висловлюватися рідною мовою; доречно та коректно вживати в мовленні термінологію з окремих предметів, чітко, лаконічно та зрозуміло формулювати думку, аргументувати, доводити правильність тверджень; уникнення невнормованих іншомовних запозичень у спілкуванні на тематику окремого предмета; поповнювати свій словниковий запас.</p> <p>Ставлення: розуміння важливості чітких та лаконічних формулювань.</p> <p>Навчальні ресурси: означення понять, формулювання властивостей, доведення правил, теорем</p>
2	Спілкування іноземними мовами	<p>Уміння: здійснювати спілкування в межах сфер, тем і ситуацій, визначених чинною навчальною програмою; розуміти на слух зміст автентичних текстів; читати і розуміти автентичні тексти різних жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту; здійснювати спілкування у письмовій формі відповідно до поставлених завдань; використовувати у разі потреби невербальні засоби спілкування за умови дефіциту наявних мовних засобів; обирати й застосовувати доцільні комунікативні стратегії відповідно до різних потреб.</p> <p>Ставлення: критично оцінювати інформацію та використовувати її для різних потреб; висловлювати свої думки, почуття та ставлення;</p>

		<p>ефективно взаємодіяти з іншими усно, письмово та за допомогою засобів електронного спілкування; ефективно користуватися навчальними стратегіями для самостійного вивчення іноземних мов; адекватно використовувати досвід, набутий у вивченні рідної мови та інших навчальних предметів, розглядаючи його як засіб усвідомленого оволодіння іноземною мовою.</p> <p>Навчальні ресурси: підручники, словники, довідкова література, мультимедійні засоби, адаптовані іншомовні тексти</p>
3	Математична компетентність	<p>Уміння: оперувати текстовою та числовою інформацією; встановлювати відношення між реальними об'єктами навколишньої дійсності (природними, культурними, технічними тощо); розв'язувати задачі, зокрема практичного змісту; будувати і досліджувати найпростіші математичні моделі реальних об'єктів, процесів і явищ, інтерпретувати та оцінювати результати; прогнозувати в контексті навчальних та практичних задач; використовувати математичні методи у життєвих ситуаціях.</p> <p>Ставлення: усвідомлення значення математики для повноцінного життя в сучасному суспільстві, розвитку технологічного, економічного й оборонного потенціалу держави, успішного вивчення інших предметів.</p> <p>Навчальні ресурси: розв'язування математичних задач, і обов'язково таких, що моделюють реальні життєві ситуації</p>
4	Основні компетентності у природничих науках і технологіях	<p>Уміння: розпізнавати проблеми, що виникають у довкіллі; будувати та досліджувати природні явища і процеси; послуговуватися технологічними пристроями.</p> <p>Ставлення: усвідомлення важливості природничих наук як універсальної мови науки, техніки та технологій. усвідомлення ролі наукових ідей в сучасних інформаційних технологіях</p> <p>Навчальні ресурси: складання графіків та діаграм, які ілюструють функціональні</p>

		залежності результатів впливу людської діяльності на природу
5	Інформаційно-цифрова компетентність	<p>Уміння: структурувати дані; діяти за алгоритмом та складати алгоритми; визначати достатність даних для розв'язання задачі; використовувати різні знакові системи; знаходити інформацію та оцінювати її достовірність; доводити істинність тверджень.</p> <p>Ставлення: критичне осмислення інформації та джерел її отримання; усвідомлення важливості інформаційних технологій для ефективного розв'язування математичних задач.</p> <p>Навчальні ресурси: візуалізація даних, побудова графіків та діаграм за допомогою програмних засобів</p>
6	Уміння вчитися впродовж життя	<p>Уміння: визначати мету навчальної діяльності, відбирати й застосовувати потрібні знання та способи діяльності для досягнення цієї мети; організовувати та планувати свою навчальну діяльність; моделювати власну освітню траєкторію, аналізувати, контролювати, коригувати та оцінювати результати своєї навчальної діяльності; доводити правильність власного судження або визнавати помилковість.</p> <p>Ставлення: усвідомлення власних освітніх потреб та цінності нових знань і вмінь; зацікавленість у пізнанні світу; розуміння важливості вчитися впродовж життя; прагнення до вдосконалення результатів своєї діяльності.</p> <p>Навчальні ресурси: моделювання власної освітньої траєкторії</p>
7	Ініціативність і підприємливість	<p>Уміння: генерувати нові ідеї, вирішувати життєві проблеми, аналізувати, прогнозувати, ухвалювати оптимальні рішення; використовувати критерії раціональності, практичності, ефективності та точності, з метою вибору найкращого рішення; аргументувати та захищати свою позицію, дискутувати; використовувати різні стратегії, шукаючи оптимальних способів розв'язання життєвого завдання.</p> <p>Ставлення: ініціативність, відповідальність,</p>

		<p>упевненість у собі; переконаність, що успіх команди – це й особистий успіх; позитивне оцінювання та підтримка конструктивних ідей інших.</p> <p>Навчальні ресурси: завдання підприємницького змісту (оптимізаційні задачі)</p>
8	Соціальна і громадянська компетентності	<p>Уміння: висловлювати власну думку, слухати і чути інших, оцінювати аргументи та змінювати думку на основі доказів; аргументувати та відстоювати свою позицію; ухвалювати аргументовані рішення в життєвих ситуаціях; співпрацювати в команді, виділяти та виконувати власну роль в командній роботі; аналізувати власну економічну ситуацію, родинний бюджет; орієнтуватися в широкому колі послуг і товарів на основі чітких критеріїв, робити споживчий вибір, спираючись на різні дані.</p> <p>Ставлення: ощадливість і поміркованість; рівне ставлення до інших незалежно від статків, соціального походження; відповідальність за спільну справу; налаштованість на логічне обґрунтування позиції без передчасного переходу до висновків; повага до прав людини, активна позиція щодо боротьби із дискримінацією.</p> <p>Навчальні ресурси: завдання соціального змісту</p>
9	Обізнаність і самовираження у сфері культури	<p>Уміння: грамотно і логічно висловлювати свою думку, аргументувати та вести діалог, враховуючи національні та культурні особливості співрозмовників та дотримуючись етики спілкування і взаємодії; враховувати художньо-естетичну складову при створенні продуктів своєї діяльності (малюнків, текстів, схем тощо).</p> <p>Ставлення: культурна самоідентифікація, повага до культурного розмаїття у глобальному суспільстві; усвідомлення впливу окремого предмета на людську культуру та розвиток суспільства.</p> <p>Навчальні ресурси: математичні моделі в різних видах мистецтва</p>

10	Екологічна грамотність і здорове життя	<p>Уміння: аналізувати і критично оцінювати соціально-економічні події в державі на основі різних даних; враховувати правові, етичні, екологічні і соціальні наслідки рішень; розпізнавати, як інтерпретації результатів вирішення проблем можуть бути використані для маніпулювання.</p> <p>Ставлення: усвідомлення взаємозв'язку окремого предмета та екології на основі різних даних; ощадне та бережливе відношення до природних ресурсів, чистоти довкілля та дотримання санітарних норм побуту; розгляд порівняльної характеристики щодо вибору здорового способу життя; власна думка та позиція до зловживань алкоголю, нікотину тощо.</p> <p>Навчальні ресурси: навчальні проекти, завдання соціально-економічного, екологічного змісту; задачі, які сприяють усвідомленню цінності здорового способу життя</p>
----	--	--

Такі ключові компетентності, як уміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здоровий спосіб життя, соціальна та громадянська компетентності можуть формуватися відразу засобами усіх окремих предметів. Виокремлення в навчальних програмах таких наскрізних ліній ключових компетентностей як «Екологічна безпека й сталий розвиток», «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість і фінансова грамотність» спрямоване на формування в учнів здатності застосовувати знання й уміння у реальних життєвих ситуаціях.

Наскрізні лінії є засобом інтеграції ключових і загальнопредметних компетентностей, окремих предметів та предметних циклів; їх необхідно враховувати при формуванні шкільного середовища.

Наскрізні лінії є соціально значимими надпредметними темами, які допомагають формуванню в учнів уявлень про суспільство в цілому, розвивають здатність застосовувати отримані знання у різних ситуаціях.

Навчання за наскрізними лініями реалізується насамперед через:

- організацію навчального середовища – зміст та цілі наскрізних тем враховуються при формуванні духовного, соціального і фізичного середовища навчання;
- окремі предмети – виходячи із наскрізних тем при вивченні предмета проводяться відповідні трактовки, приклади і методи навчання, реалізуються надпредметні, міжкласові та загальношкільні проекти. Роль окремих предметів при навчанні за наскрізними темами різна і залежить від цілей і змісту окремого предмета та від того, наскільки

тісно той чи інший предметний цикл пов'язаний із конкретною наскрізною темою;

- предмети за вибором;
- роботу в проектах;
- позакласну навчальну роботу і роботу гуртків.

Наскрізна лінія	Коротка характеристика
Екологічна безпека й сталий розвиток	<p>Формування в учнів соціальної активності, відповідальності та екологічної свідомості, готовності брати участь у вирішенні питань збереження довкілля і розвитку суспільства, усвідомлення важливості сталого розвитку для майбутніх поколінь.</p> <p>Проблематика наскрізної лінії реалізується через завдання з реальними даними про використання природних ресурсів, їх збереження та примноження. Аналіз цих даних сприяє розвитку бережливого ставлення до навколишнього середовища, екології, формуванню критичного мислення, вміння вирішувати проблеми, критично оцінювати перспективи розвитку навколишнього середовища і людини. Можливі уроки на відкритому повітрі</p>
Громадянська відповідальність	<p>Сприятиме формуванню відповідального члена громади і суспільства, що розуміє принципи і механізми функціонування суспільства. Ця наскрізна лінія освоюється в основному через колективну діяльність (дослідницькі роботи, роботи в групі, проекти тощо), яка поєднує окремі предмети між собою і розвиває в учнів готовність до співпраці, толерантність щодо різноманітних способів діяльності і думок.</p> <p>Вивчення окремого предмета має викликати в учнів якомога більше позитивних емоцій, а її зміст – бути націленим на виховання порядності, старанності, систематичності, послідовності, посидючості і чесності. Приклад вчителя покликаний зіграти важливу роль у формуванні толерантного ставлення до товаришів, незалежно від рівня навчальних досягнень</p>

Здоров'я і безпека	<p>Завданням наскрізної лінії є становлення учня як емоційно стійкого члена суспільства, здатного вести здоровий спосіб життя і формувати навколо себе безпечне життєве середовище.</p> <p>Реалізується через завдання з реальними даними про безпеку і охорону здоров'я (текстові завдання, пов'язані з середовищем дорожнього руху, рухом пішоходів і транспортних засобів). Варто звернути увагу на проблеми, пов'язані із ризиками для життя і здоров'я. Вирішення проблем, знайдених з «ага-ефектом», пошук оптимальних методів вирішення і розв'язування задач тощо, здатні викликати в учнів чимало радісних емоцій</p>
Підприємливість і фінансова грамотність	<p>Наскрізна лінія націлена на розвиток лідерських ініціатив, здатність успішно діяти в технологічному швидкозмінному середовищі, забезпечення кращого розуміння учнями практичних аспектів фінансових питань (здійснення заощаджень, інвестування, запозичення, страхування, кредитування тощо).</p> <p>Ця наскрізна лінія пов'язана з розв'язуванням практичних завдань щодо планування господарської діяльності та реальної оцінки власних можливостей, складання сімейного бюджету, формування економного ставлення до природних ресурсів</p>

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість. Доцільно, де це можливо, не лише показувати виникнення факту із практичної ситуації, а й по можливості створювати умови для самостійного виведення нового знання, перевірки його на практиці і встановлення причинно-наслідкових зв'язків шляхом створення проблемних ситуацій, організації спостережень, дослідів та інших видів діяльності. Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньопредметних зв'язків, а саме: змістово-інформаційних, операційно-діяльнісних і організаційно-методичних. Їх використання посилює пізнавальний інтерес учнів до навчання і підвищує рівень їхньої загальної культури, створює умови для систематизації навчального матеріалу і формування наукового світогляду. Учні набувають досвіду застосування знань на практиці та перенесення їх в нові ситуації.

I-4 клас
(Програма під керівництвом Р.Шияна)

Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень			
	1	2	3	4
Українська мова	5	5	5	5
Англійська мова	2	3	3	3
Математика	3	3	4	4
Я досліджую світ	7	8	7	7
Образотворче мистецтво	1	1	1	1
Музичне мистецтво	1	1	1	1
Інформатика	0	0	1	1
Фізична культура	3	3	3	3
Усього	20+3	21+3	22+3	22+3
Додаткові години на вивчення предметів інваріантної складової, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять				
Християнська етика	1	1	1	1
Гранично допустиме тижневе навчальне навантаження на учня	20	22	23	23
Сумарна кількість навчальних годин інваріантної і варіативної складових, що фінансується з бюджету (без урахування поділу класів на групи)	23	25	26	26

* Орієнтовний розподіл годин між освітніми галузями в рамках цього інтегрованого предмета: мовно-літературна - 2; математична-1; природнича, технологічна, інформатична, соціальна і здоров'язбережна громадянська та історична – разом 4 для 1 класу, 5 – для 2 -4 класу

** Інтегрований предмет або окремі предмети «Образотворче мистецтво» і «Музичне мистецтво»

*** Години, передбачені для фізичної культури, не враховуються під час визначення гранично допустимого навчального навантаження учнів, але обов'язково фінансуються

V клас

Освітні галузі	Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень
		5
Мовно-літературна	Українська мова	4
	Українська література	2
	Зарубіжна література	1,5
	Англійська мова	3,5
Математична	Математика	5
Природнича	Інтегрований курс «Пізнаємо природу»	1,5
Соціальна і здоров'язберезувальна	Інтегрований курс «Здоров'я, безпека та добробут»	1
	Етика	1
Громадянська та історична	Вступ до історії України та громадянської освіти	1,5
Інформатична	Інформатика	1,5
Технологічна	Технології	2
Мистецька	Образотворче мистецтво	1
	Музичне мистецтво	1
Фізична культура	Фізична культура*	3
Разом		29,5
Додаткові години на предмети інваріантної складової		
Християнська етика		1
Факультативні, індивідуальні та групові заняття		-
Гранично допустиме навчальне навантаження на учня		28
Всього (без урахування поділу класів на групи)		30,5

Примітка:

*Години фізичної культури не враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження учнів

*УЗНЗ з українською мовою навчання та вивченням двох іноземних мов за рахунок загального навантаження учнів збільшено допустиме, навантаження до меж, що не перевищують санітарно-гігієнічних норм

VI–IX класи

Освітні галузі	Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень			
		6	7	8	9
Мови і літератури	Українська мова	3,5	2,5	2	2
	Українська література	2	2	2	2
	Англійська мова	3	3	3	3
	Зарубіжна література	2	2	2	2
Суспільствознавство	Історія України	1+0,5	1	1,5	1,5
	Всесвітня історія	1	1	1	1
	Основи правознавства	-	-	-	1
Естетична культура	Музичне мистецтво	1	1	-	-
	Образотворче мистецтво	1	1	-	-
	Мистецтво	-	-	1	1
Математика	Математика	4	-	-	-
	Алгебра	-	2	2	2
	Геометрія	-	2	2	2
	Природознавство	-	-	-	-
	Біологія	2	2	2	2
	Географія	2	2	2	1,5
	Фізика	-	2	2	3
	Хімія	-	1,5	2	2
Технології	Трудове навчання	2	1	1	1
	Інформатика	1	1	2	2
Здоров'я і фізична культура	Основи здоров'я	1	1	1	1
	Фізична культура*	3	3	3	3
Разом		30	31	31,5	33
Додаткові години на предмети інваріантної складової					
Християнська етика		1	1	1	1
Факультативні, індивідуальні та групові заняття					
Гранично допустиме навчальне навантаження на учня		31	32	33	33
Всього (без урахування поділу класів на групи)		31	32	32,5	34

Примітка:

*Години фізичної культури не враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження учнів

*УЗНЗ з українською мовою навчання та вивченням двох іноземних мов за рахунок загального навантаження учнів збільшено допустиме, навантаження до меж, що не перевищують санітарно-гігієнічних норм

X–XI класи

Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень	
	10	11
Базові предмети		
Українська мова	2+0,5	2+1
Українська література	2	2
Зарубіжна література	1	1
Англійська мова	2	2+0,5
Історія України	1,5+0,5	1,5+1
Всесвітня історія	1	1
Громадянська освіта	2	-
Математика (Алгебра і початки аналізу та геометрія)	3+1	3+1
Біологія і екологія	2	2
Географія	1,5	1+0,5
Фізика і астрономія	3	4
Хімія	1,5	2
Фізична культура*	3	3
Захист України	1,5+0,5	1,5+0,5
Разом	29,5	30,5
Вибірково-обов'язкові предмети		
Інформатика	1	1
Мистецтво	1	1
Технології	1	1
Разом	3	3
Додаткові години		
Християнська етика	1	1
Факультативні курси та індивідуальні заняття		
Гранично допустиме навчальне навантаження на учня	33	33
Всього (без урахування поділу класів на групи)	33,5	34,5

Примітка:

*Години фізичної культури не враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження учнів УЗНЗ з українською мовою навчання та вивченням двох іноземних мов за рахунок загального навантаження учнів збільшено допустиме, навантаження до меж, що не перевищують санітарно-гігієнічних норм

**Індивідуальний робочий навчальний план
для організації інклюзивного навчання
учня 3 класу Ільницького Б.Р.**

Навчальні предмети		Кількість годин на тиждень
Українська мова		5
Англійська мова		3
Математика		4
Я досліджую світ		7
Образотворче мистецтво		1
Музичне мистецтво		1
Інформатика		1
Фізична культура		3
Християнська етика		1
Гранично допустиме тижневе навчальне навантаження на учня		23
Сумарна кількість навчальних годин інваріантної і варіативної складових, що фінансується з бюджету (без урахування поділу класів на групи)		26
Корекційно-розвиткова робота	Корекція мовлення (логопед)	2
	Корекція розвитку психолог	2
	Лікувальна фізкультура (ритміка)	1

**Індивідуальний робочий навчальний план
для організації інклюзивного навчання
учня 4 класу Онопенка П.В.**

Навчальні предмети		Кількість годин на тиждень
Українська мова		5
Англійська мова		3
Математика		4
Я досліджую світ		7
Образотворче мистецтво		1
Музичне мистецтво		1
Інформатика		1
Фізична культура		3
Християнська етика		1
Гранично допустиме тижневе навчальне навантаження на учня		23
Сумарна кількість навчальних годин інваріантної і варіативної складових, що фінансується з бюджету (без урахування поділу класів на групи)		26
Корекційно-розвиткова робота	Заняття з вчителем-логопедом	3
	Заняття з практичним психологом	2
	Заняття з вчителем-дефектологом	2

**Індивідуальний робочий навчальний план
для організації інклюзивного навчання
учениці 7 класу Москалик В.Б.**

Освітні галузі	Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень
Мови і літератури	Українська мова	2,5
	Українська література	2
	Англійська мова	3
	Зарубіжна література	2
Суспільствознавство	Історія України	1
	Всесвітня історія	1
Естетична культура	Музичне мистецтво	1
	Образотворче мистецтво	1
Математика	Алгебра	2
	Геометрія	2
	Біологія	2
	Географія	2
	Фізика	2
	Хімія	1,5
Технології	Трудове навчання	1
	Інформатика	1
Здоров'я і фізична культура	Основи здоров'я	1
	Фізична культура*	3
Разом		32
Додаткові години на предмети інваріантної складової		
Християнська етика		1
Гранично допустиме навчальне навантаження на учня		32
Всього (без урахування поділу класів на групи)		32
Корекційно-розвиткова робота	Розвиток мовлення (логопед)	1
	Соціально-побутове орієнтування (вчитель-дефектолог)	2